Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

הײַנט 8 זײַטען.

נײַער פאלקסבלאט

Nr. 43 | Łódź, Sroda, 19 lutego 1930 | אכטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כא שבט תר"צ | Nr. 43

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פּיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

גרויסער סקאנדאל אין סיים

צוליב א שארפער רעדע פון קאמוניסטישען דעפּוטאט זשארסקי

פּאבּאר־געזעץ אנגענומען אין 2־טער און 3־טער לעזונג

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט). די הײַנטיגע סיים־זיצונג, וואס האט זיך אנגעהויבען 4 נאכמיטאג האט אין א געוויסער הינזיכט אלעמען ענטוישט. קודם האט מען זיך גערייכט אויפ'ן מיניסטריום פון מארשאלעק דאשינסקי אין דעם ענין פּילסודסקי. דאשינסקי האט אבער נישט גערעדט.

א גאנצע רייהע דעפּוטאטען איז צו דער הײַנטיגער זיצונג נישט געקומען, מחמת זיי געפינען זיך אין סענדאמיערזשער קרייז אין צוזאמענהאנג מיט די צוגאב וואהלען, וואס קומען פאר דינסטאג. עס זענען אויך נישט געקומען די דעפּוטאטען ווישליצקי און ראדזשיוויל, ווייל נעכטען האבען זיי פערלוירען די מאנדאטען.

מכח דאשינסקי'ס הײַנטיגען נישט רעדען האבען קורסירט פערשידענע ווערסיעס, וואס האבען זיך אײַנאנדער סותר געווען.

איידער מ'איז צוגעטראטען צו דער טאג־ארדנונג האט דעפּ. ראטאי אפּגעגעבען אן ערקלערונג אין צוזאמענהאנג מיט דער רעזאלוציע פון בעבע־קלוב, וואס איז פערעפענטליכט געווארן די פאריגע וואך, און אין וועלכער עס ווערט ארויסגעטראטען געגען דער אימפעריהרליכקייט פון די דעפּוטאטען; אין דער דאזיגער רעזאלוציע ווערט אגב געמאכט פערשידענע פּערוואורפען אלע דעפּוטאטען בכלל און צוו. אנד. ווערט דארט געזאגט אז אייניגע פון זיי האבען באציהונגען מיט „פרעמדע אגענטורען". פון דעם דאזיגען פארוואורף קאנען זיך אלע דעפּוטאטען פיהלען בעליידיגט, ווייל עס זענען נישט אנגעגעבען געווארען קיין נעמען און דעריבער פאלט דער שווארצער שאטען אויפ'ן גאנצען סיים. דעפּ. ראטאי פּראטעסטירט דעריבער געגען אזא אופן פון פארמולירען ערקלערונגען, און האלט, אז צו זיין פּראטעסט דארפען זיך אנשליסען אלע דעפּוטאטען.

נאך דעם טרעט מען צו צו דער טאג־ארדנונג. עס ווערען איבערגעשיקט אין די קאמיסיעס א רייהע ראטיפיצירטע געזעצען.

דעפּ. וויזשיקאווסקי רעפערירט דעם געזעץ־פּראיעקט וועגען אײַנמאליגער שטיצע פאר מלוכה־בעאמטע.

שפּעטער טרעט מען צו צו דער דיסקוסיע פון געזעץ־פּראיעקט וועגען הײַ־יאהריגען פּאבּאר. בײַם בעטראכטען דעם דאזיגען ענין נעמט א ווארט דער דעפּ. זשארסקי (קאמוניסט), וועלכער טרעט ארויס מיט א שארפער רעדע געגען סיים; ער רעדט וועגען דעם פאשיזם אין פּוילען, וועגען דעם, אז פּוילישע זעלנער ווערען שלעכט בעהאנדעלט, און וועגען דעם, אז פּוילען גרייט צו א מלחמה מיט ראטען־רוסלאנד.

די דאזיגע רעדע זשארסקי'ס רופט ארויס א מורא'דיגען סקאנדאל. דער מארשאלעק רופט דעם רעדנער עטליכע מאל צו ארדנונג. דאס העלפט אבער נישט און ער נעהמט איהם צו ס'ווארט. זשארסקי וויל אבער בשום אופן נישט ארפּ פון דער טריבונע און רעדט ווייטער, דער טומעל ווערט גרעסער. עס געהען ארויף עטליכע פּ.פּ.ס.־שע דעפּוטאטען, כדי ארונטערצונעהמען איהם פון דער טריבונע; יענער לאזט זיך אבער נישט. דאן איז איהם דעפּ. שלעדזשינסקי מכבד מיט א פּייערדיגען פּאטש. די מארשאלעק־וואך איז זיך אליין מטריח און טראגט ארונטער זשארסקי'ן אויף די הענד. בעת מעשה הערט אבער נישט אויף דער פער'עקשנטער דעפּוטאט צו רעדען דאס זײַניגע, און לסוף שליסט איהם דער מארשאלעק אויס אויף 3 זיצונגען. דעפּ. טשערוועטינסקי בעט, אז מען זאל זשארסקי'ס רעדע בכלל אויסמעקען פון דער סטענאגראמע.

נאך דעם, ווי דער סקאנדאל ווערט אײַנגעשטעלט, ווערט דער פּאבּאר־געזעץ אנגענומען אין דער צווייטער און דריטער לעזונג.

א לאנגערע דיסקוסיע קומט פאר ארום בעריכט פון דער ספּעציעלער קאמיסיע אויסצופאר־שען די טעטיגקייט פון קאמוניקאציע־מיניסטעריום, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך צוו. אנד. געוו. באהן־מיניסטער ראמאצקי, דעפּ. הויזנער און מיניסטער קיהן.

עס ווערט אריינגעטראגען א פּארשלאג פון „פּיאסט", „כאדע" און נ.פּ.ר. וועגען ענדערען די קאנסטיטוציע. אונטער דעם פּארשלאג פיגורירען 117 אונטערשריפטען.

די נאהענסטע סיים־זיצונג וועט פּארקומען פרייטאג, 3 א זייגער בייטאג.

דער „קאלוואראט" אין דער קאלא

מחמת גרינבוים'ס רעזיגנאציע פון זיין פּרעזעס־אמט

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קארעספאנדענט) הײַנט איז פארגעקומען א זיצונג פון „קאלא" געווידמעט גרינבוים'ס רעזיגנאציע אלס פּרעזעס. באלד ענטשטעהט די פראגע, וועד ס'זאל פיהרען די הײַנטיגע זיצונג גופא. דעפּ. פארבשטיין לייגט פאר, אז גרינבוים זאל דערווייל פיהרען די זיצונג. גרינבוים לייגט פאר — פערקעהרט. נאך א לאנגער דעבאטע נעהמט פארבשטיין צייטווייליג איבער דעם פּארזיץ אויף דער זיצונג. דעפּ. ראזמארין לייגט פאר נישט צו וועהלען א פּרעזעס, נאר א פּרעזידיום. דעפּ. העלער זאגט, אז הײַנט קאן די פראגע נישט געלעזט ווערען, ווייל די סיטואציע איז בכלל נישט קלאהר, און מען ווייסט נישט, צי גרינבוים וועט אליין נישט חרטה האבען אויף זיין בעשלוס, וואס עס איז דאך נישט אויסגעשלאסען.

גרינבוים זאגט, אז — ס'איז אויסגעשלאסען. ער ערקלערט אגב, אז דערמיט, וואס די קאלא האט זיך אפּגעהאלטען פון שטימען בײַם ביודזשעט האט זי געמאכט א שטריך מיט דער גאנצער ביזהעריגער קאמפּס־פּאליטיק, און דעריבער קאן ער נישט צוריק ווערען פּרעזעס פון קאלא. נישט קיין אנדערער — זאגט ער — נאר דוקא פארבשטיין דארף ווערען קאלא־פּרעזעס, ווייל ער איז דער שולדיגער אין דעם קריזיס פון קאלא.

די דעפּוטאטען ראזענבלאט און הארטגלאס זענען נישט מסכים מיט גרינבוים'ס אויפפיהרונגען און זיין דערקלערען, אז מיט'ן אפּהאלטען זיך פון שטימען איז נישט געשעהען קיין שום בייז און אז ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז אין דער צוקונפט זאל זיך די קאלא ווייטער האלטען בײַ גרינבוים'ס פּאליטיק. דעריבער לעגען זיי פאר דעם ענין קאלא־פּרעזעס דערווייל אפּצולייגען.

דעפּ. שרייבער זאגט, אז גרינבוים'ס פּאליטיק האט בכלל פּערפיהרט: מיט זיין קאמף געגען דער רעגירונג האט ער געהאט א דורכפאל און דעריבער פּראפּאנירט דעפּ. שרייבער צו וועהלען א נייעם פּרעזעס. אויך דעפּ. וויגאדזקי טרעט שארף ארויס געגען גרינבוימ'ען, מחמת — זאגט ער — גרינבוים האט איינגעפיהרט דיקטאטור אין דער קאלא. שארף רעדט אויך דער פּאלקיסטישער סענאטאר ד"ר שאבאד, ווייל גרינבוים שטיצט נישט און איז געגען דער יודישער וועלטליכער שול.

מחמת עס זענען נאך פערשריבען 10 רעדנער ווערט די ווייטערדיגע דיסקוסיע אפּגעלעגט ביז דער קומענדיגער זיצונג.

דאמען־פריזיער ווערט פון ואפאיט געזוכט
אין דעם ערשטקלאסיגען פריזיער־אנשטאלט
L. ROZENCWAJG, Zawadzka 26.

„טאז" געזעלשאפט צו פערהיטען דאס געזונד פון דער יוד. בעפעלקערונג אין פּוילען
אפּטיילונג אין לאדז, נאמאמיעסקא 3, טעל. 187-76

די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט בעט צו קומען אויף דער

אלגעמיינער פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון דער געזעלשאפט, וועלכע קומט פאר שבת, דעם 1־טען מערץ 8 א זייגער אין אווענד אין לאקאל פון „טאז", אנדזשעיא 1.

טאג־ארדנונג: 1) ערעפענונג פון דער פערזאמלונג; 2) וועהלען פון א פּרעזידיום; 3) איבערלייענען און בעשטעטיגונג פון פּראטאקאל פון דער פריהערדיגער אלגעמיינער פערזאמלונג; 4) איבערלייענען און בעשטעטיגונג פון פּראטאקאל פון דער אויסערגעוועהנליכער אלגעמיינער פערזאמלונג פון 9 יוני 1929; 5) אלגעמיינער בעריכט פון דער פערוואלטונג; 6) דער קאסע־בעריכט פאר 1929 און איבערלייענען דעם פּראטאקאל פון דער רעוויזיאנס־קאמיסיע; 7) בעשטעטיגונג פון בודזשעט־פּראעלימינאר אויף 1930/31; 8) וועהלען פון פערוואלטונגס־מיטגלידער, קאנדידאטען און רעוויזיאנס־קאמיסיע, און וועלענטען אויפ'ן טאג־צוזאמענפאהר.

בעמערקונגען: 1) אין פאל ווען אויף דער ערשטער פערזאמלונג ווערען נישט קומען די נויטיגע, לויט'ן סטאטוט צאהל מיטגלידער, וועט די פערזאמלונג פּארקומען דעם זעלבען טאג 9 א זייגער אין אווענד און וועט זיין גילטיג אהן ריקזיכט אויף די צאהל אנוועזענדע מיטגלידער. 2) פּארשלאגען וועגען ענדערען אדער ערגענצען דעם טאג־ארדנונג דארפען אנגעגעבען ווערען צו דער פערוואלטונג שפּעטסטענס נישט שפּעטער ווי ביז 8 טאג פאר דעם טערמין פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג.

ד י פ ע ר וו א ל ט ו נ ג.

ווייכטיג פאר הויזבעזיצער
מיטגלידער פון לאדזער קרעדיט־פעראיין!
הײַנט, דעם 19 פעברואר, פּינקטליך 4 נאכמיטאג, קומט פאר די

יעהרליכע גענעראל = פערזאמלונג
פון לאדזער קרעדיט־פעראיין (פּאמארסקא 21)

אלע אפּשטימונגען פון אונזערע אנטרעגע בעדארפען אײַנשטימיג אנגענומען ווערען דורך אונזער נישט צושפּליטערטע אפּשטימונג ווי אויך דאס וועהלען פון אונזערע ארויסגעשטעלטע קאנדידאטען, ווייל נאר דאס וועט געבען די גאראנטיע, אז אין דעם קריזיס־יאהר זאלען אונזערע הײַזער נישט מאסענווייז ארויסגעשטעלט ווערען צום פערקויף. מיר פאדערן אויף די אלע, וועלכע האבען ארויסגענומען אײַנטריטס בילעטען ז א ל ע ן ק ו מ ע ן פּ י נ ק ט ל י ך און נישט פריהער פערלאזען די פערזאמלונג, ביז אלע אונזערע אנטרעגע וועלען אנגענומען ווערען מיט א שטימען־מעהרהייט. ק ײ ַנ ע ר ט א ר נ י ש ט פ ע ה ל ע ן.

די קאמיסיע פאר אלע ענינים פון לאדזער קרעדיט־פעראיין
בײַ דעם צענטראלען הויזבעזיצער־פעראיין (פּעטריקאווער 46)

אויפפאדערונג!

דערמיט פאדערן מיר אויף אלע לאדזער פליישהעקער אין זייערע אייגענע אינטערעסען צו קומען הײַנט, מיטוואך, פּינקטליך 8 א זייגער אווענד אין פליישער־פעראיין, כדי ארומצורעדען וועגען זעהר וויכטיגע פאך־אנגעלעגענהייטען.

קומט אלע מאסענווייז!

די פאך־קאמיסיע
בײַם יודישען פליישער־פעראיין
פּיעטריקאווער 24.
5147

נאך קורצע לײַדען איז געשטארבען אין עלטער פון 69 יאהר מײַן ליבער מאן, אונזער געטרייער און אונפערגעסליכער פאטער, שוויגערפאטער נ"ע

הערש קוליכעז (געב. אין ביאלאבזשעג)

(לאנגיעהריגער מיטגליד פון לוין וועבער מייסטער־פאריין)

די לויה קומט פאר הײַנט, מיטוואך, ד. 19. פעברואר ד. י. 12 א זייגער בייטאג פון טרויער־הויז, בערעק יאסעלעוויטש 18, וועגען וואס עס טיילען מיט אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע

די טיף־טרויערנדע הינטערבליבענע.
6419

ייִן כשר!

צוליב דער ערעפנונג פון דער נייער ווײַן־ און מעהד־פאבריק

אלטער מארק 2

פערקויף איך אלס רעקלאמע א 1/4 ליטער גוטען ווײַן נאר 65 גר. מיט אכטונג

פירמע „פּראגרעס"
2 אלטער מארק 2.

בעמ.: פאר סוחרים ראבאט.

די לאָנדאָנער קאָנפערענץ אין סכנה

צוליב דער דימיסיע פון פראַנצויזישן קאַבינעט

פּאַריז, 18 (אַטע) די סאַר אַלגעמײן אומגעריכטע דימיסיע פון פראַנצויזישן קאַבינעט ווערט ברייט קאָמענטירט אין דער פראַנצויזישער פּרעסע. מ'האַלט, אַז דער קאַבינעט איז אומגעוואָרפן געוואָרן מיט דער גאַנצער בעוואוסטזיניגקייט. די פּאָליטיק פון פינאַנץ-מיניסטער שערמען איז שוין פון לאַנג שטאַרק קריטיקירט געוואָרן. די רעכטע צייטונגען זענען בייזע, הלמאי מ'האָט אויסגענוצט די קראַנקהייט פון פּרעמיער טאַרדיע, כדי אַרויסצורופן אַ קריזיס. די מערהייט פון דער פּרעסע האַלט, אַז טאַרדיע וועט ווידער בעקומען די מיסיע צו שאַפן דעם קאַבינעט. אויב ער וועט זיך דערפון אָפּזאָגן, איז דער ערנסטסטער קאַנדידאַט בריאַן, וועלכער וועט געשאַפן זיין 13-טען קאַבינעט.

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.) די דימיסיע פון טאַרדיעס קאַבינעט האָט אַרויסגערופן אַ פּאַניק אויף דער לאָנדאָנער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ. די בעראַטונגען וועלן איבערגעריסן ווערן אויף 10 טאָג. מאַקדאָנאַלד האָט ערקלערט, אַז ער האָפט, דאָס טאַרדיע און בריאַן וועלן צוריק-קומען צו דער מאַכט, ווייל פון דעם איז אָפּהענגיג דער ערפאָלג פון דער קאָנפערענץ.

אין ירושלים איז רוהיג

די ידיעות פון אַ וואַרשאַווער צייטונג וועגן בלומרשטע „אומרוהען" זענען פאַלשע

וואַרשאַ 18 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ידיעה, וואָס האָט זיך בעוויזן אין אַ וואַרשאַווער צייטונג, אַז אין ירושלים זענען בלומרשטע פאָרגעקומען אומרוהען, בעת וועלכע ס'זאָלן זיין ערמאָרדעט געוואָרן 4 יודען, האָט זיך דאָס היגע י.ט.א-ביוראָ געווענדעט מיט אַן אָנפראַגע קיין ירושלים; פון דאָרט איז דערהאַלטן געוואָרן פאָלגענדע תשובה:

ירושלים, 18 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). די ידיעה וועגן אומרוהען אין ירושלים זענען נישט ריכטיג. בכלל זענען אין ירושלים פאַר דער לעצטער צייט קיין שום דעמאָנסטראַציעס נישט פאָרגעקומען.

ירושלים, 18 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). פון פרייטאָג אָן איז ביי דער שוץ-פּאָליציי אָפּגענומען געוואָרן דאָס הייסע געווער און זי טראָגט בלויז קאַלטע געווער. די דאָזיגע פאַראָרדנונג איז אַ סימן, אַז די רעגירונג בעטראַכט, דאָס די לאַגע ווערט נאָרמאַל.

שרעקליכע טאַט פון אַ משוגע'נעם

גייסטיג קראַנקער יודישער יונגערמאַן קוילעט זיין פעטער

ראָווגאַ, 18 (י. ט. א. טעלעגראַפיש). דער איינוואוינער פון זג'איזקן געשאַנג ליב טוב איז געטונגן געוואָרן אַ דערמאָרדעטער אין זיין געוועלב. די פּאָליציייאישע אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דעם מאָרד האָט אויסגעפירט אַ שוועסטער'ס זוהן פון טוב — קלמן רויס, אַ גייסטיג-קראַנקער. ער איז בעפאַלן דעם פעטער מיט אַ שאַרפן מעסער און איהם דערשטאָכן אויף טויט. דער אָנפאַלער איז אַרעסטירט. דער מאָרד האָט אין שטאָט געמאַכט אַ שטאַרקן רושם.

פּראָצעס פון דער פאָלקסבאַנק אין לוצק

ראָוונאָ, 18 (י.ט.א.) אין לוצק איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון די פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון דער פאָלקס-באַנק. אַלע פערוואַלטונגס-מיטגלידער האָבן בעקומען צו אַ חודש טורמע.

א 108-יעהריגער חתן-בחור

בעלגראַד, 18 (ספּ. טעל.) די טעג האָט אין דאָרף דזשאַלקאָוויץ חתונה געהאַט דער קצב זאַמפּעאַוו, 108 יאָהר אַלט, מיט אַ 30-יעהריגער פרוי. דער „יונגער מאַן" האָט ערקלערט, אַז דאָס ערשטע מאָל האָט ער חתונה געהאַט מיט 82 יאָהר צוריק און האָט געהאַט מיט דער ערשטער פרוי 10 קינדער, פון וועלכע 6 לעבען נאָך.

טויט-אורטייל אין קראָקא

קראָקאָ, 18 (טעלעפאָניש) פאַר'ן געשוואוירענעם געריכט איז דאָ פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען וואָלדיסלאַוו דודעק, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרן אין פערגוואַלדיגען און ערמאָרדען די 42 יעהריגע וויקטאָריא שלענשיק. נאָך דעם אַ פיר-שעה-דויערנדן פּראָצעס האָבן די געשוואוירענע מיט 9 שטימען געגען 3 אָפּגעוואָרפן די בעשולדיגונג וועגן פערגוואַלדיגען און מיט 7 שטימען געגען 5 בעשטעטיגט די בעשולדיגונג אין מאָרד. צוליב דעם האָט דער טריבונאַל אַרויסגעטראָגן אַ טויט אורטייל.

צוזאַמענשטויס פון 2 צוגען

52 מענשען פערוואונדעט

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.) צוליב דעם געדיכטען נעבעל איז הינטער גלאַזגאָו פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס פון 2 פּאַסאַזשיר-צוגען. די לאָקאָמאָטיוון און עטליכע וואַגאָנעס זענען צושמעטערט געוואָרן, פון אונטער די חורבות האָט מען אַרויסגענומען 12 שווער-פערוואונדעטע און 40 לייכט-פערוואונדעטע.

דער גורל פון די יודישע קאָלאָניסטען „קולאַקעס" אין ווייס-רוסלאַנד

קאָנפיסקירטע פערמעגענס פון די „קולאַקעס" ווערען איבערגעגעבן אין די געמיינטע קאָלעקטיוון

מאָסקווע, (יט"א).

די ליקווידאַציע פון די יודישע „קולאַקעס" אין ווייס-רוסלאַנד נעהמט אָן פון טאָג צו טאָג אַ שאַרפן כאַראַקטער און פערשפּרייט זיך איבער אַלע יודישע קאָלעקטיוון.

פון טשערדין ווערט מיטגעטיילט, אַז דאָרט האָט מען בעזייטיגט פון די לאַנדווירטשאַפטליכע קאָלעקטיוון אַ צאָהל יודען אַלס „קולאַקעס" און אַלס גזלנים. העגליכע, עהנליכע ידיעות קומען אויך אָן פון אַנדערע ערטער אין ווייס-רוסלאַנד.

די בעזייטיגטע יודישע פּויערים מוזען איבערלאָזן זייערע וואוינונגען און זייער גאַנצן פערמעגן פאַר דעם קאָלעקטיוו. זיי מוזן זיך צוריקקעהרען אין די שטעטלעך אַזוי ווי זיי שטעהען און גיין און טאָרען מיט זיך גאָרנישט מיטנעהמען.

אין די שטעטלעך וואַלגערן זיך די אַרויסגעשטויסענע יודישע פּויערים אין די שולען, ווייל קיין הויז צום וואוינען קענען זיי נישט בעקומען, זיי הונגערן און שטעלן מיט זיך פאָר אַ מחנה לעבעדיגע מתים.

אין אַנדערע יודישע ראַיאָנען אויסער ווייס-רוסלאַנד זענען נאָך דערווייל נישט פאָרגעקומען קיין פאַלן פון בעזייטיגן יודישע קאָלאָניסטען פון די קאָלאָניעס אַלס „קולאַקעס".

מאָסקווע, (יט"א). די פּאָליטיק פון דער פאָרצירטער צוואַנגס-קאָלעקטיוויזאַציע פון די דערפער אין ווייסרוסלאַנד האָט דערפיהרט דערצו, אַז די בעלי-מלאכות האָבן איצט אינגאַנצן פערלוירען זייערע פרנסות. יעדער קאָלעקטיוו, וואָס פעראייניגט עטליכע דערפער, נעהמט אַריין צו זיך אַלס מיטגלידער, צווייטדריי שמידען, אַ דריי שוסטער, וואָס בעדינען דעם גאַנצן קאָלעקטיוו. דאָס האָט דערפיהרט דערצו, אַז די איבעריגע יודישע בעלי-מלאכות פון דער זעלבער פּראָפעסיע האָבן נישט קיין שום אויסזיכטען אויף אַרבייט, ווייל קיין איינדיווידועלע פּויערים צום בעדינען אויסער דעם קאָלעקטיוו זענען נישט געבליבן.

אין ראַיאָנען, וואו עס זענען געווען צעהנדליגער יודישע בעלי-מלאכות וואָס פלעגען בעדינען די איינצעלנע פּויערים, ווערט דערפאַר איצט די יודישע בעלי-מלאכות נישט געבליבן, קומט דערפאַר אויס, אַז גאַנצע שטעטלעך זענען פערורטיילט צום אונטערגאַנג.

די ווייס-רוסישע רעגירונג בעמיהט זיך, אַז די יודען פון די שטעטלעך זאָלן איינגעגליעדערט ווערען אין די דאָרפישע קאָלעקטיוון אַלס איינפאַכע אַרבייטער, די קאָלעקטיוון דאַרפן אָבער נישט אַזוי פיל אַרבייטער. אויסערדעם, ווילן די דאָרפישע קאָלעקטיוון נישט אַריינגעמען אינגאַנצן קיין יודען אַלס מיטגלידער. עס שווימט אויך אַרויף די פראַגע, וואָס מען זאָל טון מיט די עלטערע און שוואַכערע יודען פון די שטעטלעך, אַרער מיט אלמנות און יתומים, וועלכע קענען פאַר קיין אַרבייט אין די קאָלעקטיוון נישט אויסגענוצט ווערען.

מאָסקווע, (יט"א) פרי די נישט-יודישע דאָרף-קאָלעקטיוון אין ווייס-רוסלאַנד זאָלן אַריינגענומען צו זיך וואָס מעהר יודען פון די אָרעמיגע שטעטלעך אַלס מיטגלידער, האָט די קאָמוניסטישע פּאַרטיי אין ווייס-רוסלאַנד אָנגענומען אַ בעשלוס, לויט וועלכן דאָס פערמעגן, וואָס מען קאָנפיסקירט ביי די „קולאַקעס" וועט איבערגעגעבן צו אַזעלכע קאָלעקטיוון, וועלכע נעהמען אַריין יודען.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן
פרייטאָג, דעם 21 טען, 9 אַ זייגער אין אָוונד
שבת, 10.30 אַ זייגער פריה גרויסער אָן-טפּי-פריהמאָרגען
שבת, 4 נאָכמ. שפּילט דער פרעמיער פון דער ווילנער טרופּע
א. סאַמבערג
רעפּערטואַר לעזט אין מאָרגענדיגען אָנאָנס.
בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, גאָלענקען
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.
איינציגע פּראַקטיקע פון זעמטליכע טראַנספּאָרטירטע אַפּאַראַטען, ווי: מעדיצינישע אויף פּלאַטפוסען, קרומע פיס, כּמרשטען א. ז. ה. צייטבאַנדאַזשן פון 5—7 אָוו.
צוריק געקומען.

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził się na ul. Piotrkowskiej 70 róg Traugutta).
Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp., od 6 do 8³⁰ wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

קרן היסוד לודז.
זונטאָג, דעם 23 פעברואַר 8,30 אָוו. קומט פאָר
אַ קבלת פנים-אָוונט
פילהאַרמאָניע-זאַל נאַרוטאָוויטש 20.
לכבוד דעם מיטגליד פון עקזעקוטיוו-קאָמיטעט פון דער וועלטליכער ציוניסט. אָרגאַנ. און פּרעזעס פון דער יודישער אַגענץ,
ד"ר אלכסנדר גאָלדשטיין (לאָנדאָן) דער חשובער גאַסט וועט האַלטן אַ רעפעראַט
א.ד.ט.: „דאָס לעבן פון די יודן אין די עקזאָטישע לענדער"
טעמען: 1) די בגדאַדער יודען און אינדיען; 2) „בני ישראל" און עשרת השבטים; 3) די פּערסישע יודען און באָמביי; 4) די שוואַרצע יודען און היום-יונדיע; 5) די יודישע קהלה און דער שטאָט פון כּוטשיִן (ראַנגון); 6) די „מאַלײַאישע" יודען און אינזעל-שטאָט זינגאַפּור; 7) ד"ר ווײַצמאַן פון האָלענדישן אינדיען און אַרץ ישראל; 8) 1200 יודען און 40 מיליאָן מאַלײַען; 9) די ציוניסטישע פרוי און אין סין אָסור; 10) דאָס יודענטום און אויסטראַליען און זעלאַנד; 11) פון לאָרד-מער ביז'ן פּרעמיער-מיניסטער און נייזעלאַנד; 12) ארץ ישראל און דער פּרעזבעטעריאַנישער קאַטעדראַלע און סידניי; 13) די קריסטאָדעלפישע (גוים ציוניסטן) און ניי-זעלאַנד און אין אויסטראַליען; 14) די יודישע יוגנט און די ווייטע מדינות; 15) צווישן אַסימילאַציע און נאַציאָנאַליזם; 16) נדחי ישראל און כלל ישראל
בילעטען צו בעקומען אין ביוראָ פון „קרן היסוד", צעגיעלנ. 4

אויפ'ן אַלגעמ. פערלאַנג פון פּובל. איז געוואָרן פערלענגערט דאָס דעמאָנסטרירען דאָס בילד ביז'ן 21. ד. ח. איינשל.
„אויפ'ן וועג פון שאַנדע"
Marja Malicka, Miss Polonja Zofja Batycka, Bogusław Samborski
גרויסע זיטען-דראַמע געווידמעט פּויזענער געשענדעטע. אין די הויפּט-ראָלען:
WŁ. ZWIRLICZ
אויסערדעם: לעצטע 3 איפּטרימען פון פּאַנאַמאַנען טעלעפאַט
Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
אַנהויב אין געוו טעג 4 נמ. שבת, זונטאָג 12 בייטאָג, לעצטער סעאַנס 10 אָוונד
אויפ'ן 1-טען סעאַנס זענען די פּרייזן פון די פּלעצער ביליגער.

לאדז. 19 פעברואר 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 19 פעברואר 1930

ריקצוג פון עטאטיזם

דער עקאנאמישער קאמיטעט ביים מיניסטאר־ראט האט אויף זיין לעצטער זיצונג בעשלאסען צו מאכען א סוף צו דער עטאטיסטישער פאליטיק פון דער רעגירונג און אפצושטעלען אלע נייע אינוועסטיציעס.

ערשט איצט האט די רעגירונג אנערקענט די ריכטיגקייט פון דער שטעלונג, אז קודם־כל דארף מען שטרעבען צו פערבעסערן די קאטאסטראפאלע לאגע אין האנדעל און אין די לעצטע טעג, נאכדעם ווען א ווילען פון דער רעגירונג צו געהן אויף דעם דאזיגען וועג. דאס שאפען פון א קאמיסיע אויסצופארשען די לאגע אין האנדעל, האט דערוויל נאר א טעארעטישע בעדייטונג. א מעהר פאזיטיווער שריט איז דער געזעץ־פראיעקט וועגען רעפארמירען דעם אומזאץ־שטייער, וועלכער איז שוין אריינגעטראגען געווארען אין סיים.

פון דעם שטאנדפונקט אויס דארף מען נעהמען דעם לעצטען בעשלוס פון עקאנאמישען קאמיטעט, וואס הייסט א ריקצוג פון עטאטיזם. דער עקאנאמישער קאמיטעט האט בעשלאסען נישט צו שאפען קיין נייע רעגירונגס־אונטערנעהמונגען, וועלכע קענען ערפילט ווערען דורך פריוואטער, ווירטשאפטליכער איניציאטיוו. אויך אפשטעלען אלע אינוועסטיציעס און די שוין עקזיסטירענדע מלוכה־אונטערנעהמונגען. דער דאזיגער בעשלוס איז א ריכטיגער, ווייל ער בעזייטיגט די מורא פון די פריוואטע אונטערנעהמונגען, אז די רעגירונג קען און וועט מיט דער צייט ווערען זייער קאנקורענט. זייער אויך ריכטיג דער בעשלוס פון עקאנאמישען קאמיטעט, אז די מלוכה'שע און זעלבסטפערוואלטונגס־ארגאנען זאלען נישט אנהויבען קיין אינוועסטיציעס, וועלכע רענטירען זיך נישט שנעל און גענוג הויך.

די פריוואטע אונטערנעהמער מוזען זיך איצט זיך אפהאלטען פון אזעלכע אינוועסטיציעס. מ'דארף זיי אבער דאס נישט צו לערנען, ווייל זייער אייגענער אינטערעס בעפעהלט זיי דאס אין איצטיגען מאמענט. די רעגירונגס־אינסטיטוציעס האבען זיך אין דעם קיינמאל נישט אריענטירט, וואס מ'קען טאן און וואס נישט, זיי האבען זיך נישט גערעכענט מיט דער רענטירונג פון דער אונטערנעהמונג, דיספאנירענדיג מיט שטייער־געלדער, וועלכע האבען זיי דאך נישט געקאסט.

וואס אמת, זענען שוין אזעלכע דעקלאראציעס אפגעגעבען געווארען דורך פערשידענע מיטגלידער פון דער רעגירונג — אהן רעאלען עפעקט. דער האנדעל זיך דען איבער וועגען דעם, אז דער איצטיגער בעשלוס זאל פערוואנדעלט ווערען אין טאט ווירקליכט זיך, אז באממאל נעהמט די רעגירונג דעם בעשלוס ערנסט. שוין אפילו דערפאר, ווייל די איצטיגע לאגע פון דער מלוכה־קאסע דערלאזט נישט לייכטזיניג אויסצוגעבען קיין געלד. מיט'ן רעאליזירען דעם בעשלוס וועט פערשטאפט ווערען דאס לאך, דורך וועלכע גרויסע סומען ווערען ארויסגענומען פון ווירטשאפטליכען פערקעהר, דאס ווירטשאפטליכע לעבען דארף דעריבער איצט אביסעל לייכטער אפאטעמען.

די שווערע עקאנאמישע לאגע האט געצוואונגען די רעגירונג אפצוזאגען זיך פון עטאטיזם און ליפ'ן נעבעט פון מלוכה'שע אונטערנעהמונגען. דער דאזיגער שריט דארף אבער נישט זיין דער לעצטער אין דער ריכטונג פון אפשטעלען דעם עטאטיזם. די ווייטערע שריט זענען — דאס לויזער מאכען די רעגלאמענטאציע פון אויסלענדישען האנדעל, אפשטעלען דאס שאפען פערשידענע פריוואטע און מלוכה'שע עקספארט־מאנאפאלען און אפשאפען דעם צוואנגס־[illegible].

נ. ד.

„קאמועט" געווינט 3 מיליאן רובל
ביי דעם סאוויעטישען לאנדווירטשאפטס־קאמיסאריאט

מאסקווע, (יט"א) דער „קאמועט" האט געוואונען זיין קאמף מיט דעם סאוויעטישען לאנד־קאמיסאריאט וועגען די דריי מיליאן רובל, וואס די באנק פון דעם קאמיסאריאט האט נישט געוואלט אויסצאהלען דעם „קאמועט" אלס קרעדיטען פאר די יידישע קאלאניסטען.

דער „ווציק" פאר וועמען דער „קאמועט" האט פערקלאגט דעם לאנד־קאמיסאריאט האט געפסק'נט, אז דער „קאמועט" איז גערעכט, די סאוויעטישע אגראר־באנק מוז דערפאר איצט אויסצאהלען דעם „קאמועט" די פערלאנגטע דריי מיליאן רובל. וואס וועלען מעגליך מאכען, אז די יידישע קאלאניסטען אין אוקראינע זאלען בעקומען קרעדיטען צוגלייך מיט די יידישע קאלאניסטען אין קרים.

זעהר סענסאציאנעלער אינטערוויאו
מיט די העכסטע פארשטעהער פון דער פראוואסלאווער קירך
זיי ערקלערען, אז אין רוסלאנד זענען נישטא קיין רעליגיעזע פערפאלגונגען

אין גאנץ אייראפא ווערט איצט, ווי בעקאנט, געפיהרט א שארפע קאמפאניע געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין סאוויעט רוסלאנד. דעם העכסטען פונקט פון דער קאמפאניע בילדעט דער שארפער בריף פון פויבסט געגען דער פאליטיק פון די סאוויעטען אין רעליגיעזע ענינים. דעריבער האט ארויסגערופען א געוואלדיגע סענסאציע דער אינטערוויאו, וועלכען ס'האט נעכטען פערעפענטליכט די סאוויעטישע טעלעגראפען־אגענטור „טאסס" מיט די העכסטע פארשטעהער פון דער פראוואסלאווער קירך אין רוסלאנד. דער אינטערוויאו איז גענומען ביי מיטראפאליט סערגי, מיטראפאליט סעראפים פון סאראטאוו, ארכיעפיסקאפ אלעקסעי, ארכיעפיסקאפ פיליפ און יעפיסקאפ פיטירים. אט די אלע גייסטליכע ערקלערען נישט מעהר און נישט ווייניגער, אז די מעשיות מיט די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין רוסלאנד זענען אויסגעטראכט, אז ס'הערשט פולע פרייהייט פון אמונה א. א. וו.

די דערמאנטע גייסטליכע האבען ערקלערט אט וואס:

אין סאוויעטען־פערבאנד זענען קיינמאל נישט פארגעקומען און ס'קומען אויך איצט נישט פאר קיין שום רעליגיעזע פערפאלגונגען. לוי'ן דעקרעט ווערען אפגעטיילט די קירך פון דער מלוכה. הערשט אין סאוויעט־[illegible] פולשטענדיגע פרייהייט פון געוויסען. אין רעליגיעזע איבערצייגונגען ווערען נישט פערפאלגט דורך קיינע מלוכה־ארגאנען. די לעצטע דעקרעטען פון „ציק" און „סאוונארקאם" ענטהאלטען נישט אפילו נישט קיין רמז אויף רעליגיעזע פערפאלגונגען.

אויף דער פראגע, צי ס'איז אמת, אז אטעאיסטען שליסען די צערקווען און ווי אזוי בעציהען זיך דערצו די גלויביגע, האבען די הויכע גייסטליכע געענטפערט:

— יא, פיל קירכען פערמאכען זיך ווירקליך. אבער דאס קומט פאר נישט לוי'ן בעפעהל פון דער מאכט, נאר לוי'ן פערלאנג פון דער בעפעלקערונג, און אין א סך פאלען אפילו לוי'ן באשלוס פון די גלויביגע. די אטעאיסטען בילדען אין סאוויעטען פערבאנד א פריוואטע געזעלשאפט, און דעריבער זענען זייערע פאדערונגען מכוח שליסען קירכען נישט פערפליכטענד פאר דער סאוויעטען־רעגירונג.

מכוח די רעפרעסיעס געגען גלחים האבען די גייסטליכע ערקלערט, אז אויב עס קומען פאר רעפרעסיעס, זענען זיי ארויסגערופען דורך אנטי־מלוכה'שע טאטען. דאס אומגליק פון דער קירך בעשטעהט אין דעם, וואס זי האט זיך אין עבר צופיל צונויפגעוואקסען מיט דעם מאנארכיסטישען רעזשים. דעריבער קאנען די קירך־קרייזען נישט פערשטעהן די גאנצע בעדייטונג פון די גרויסע סאציאלע איבערקעהרענישען.

בנוגע דער פרייהייט פון רעליגיעזער פראפאגאנדע האבען זיי ערקלערט:

— די גלחים איז ערלויבט אפצוהאלטען גאטטעסדינסטען און פרעדיגען. צום בעדויערען ערפילען מיר אליין נישט אויס מיט גענוג אייפער דאס דאזיגע רעכט. ס'איז אויך ערלויבט צו לערנען די ביבעל מיט דערוואקסענע.

די גייסטליכע לייקענען ווייטער אפ די ידיעות וועגען אכזריות בנוגע בעזונדערע גלחים, וועגען בעגרענצונגען אין דער הינזיכט פון פערוואלטען מיט קירכליכע פערמעגענס. זיי ערקלערען אויך, אז אלע רעליגיעזע ארגאניזאציעס האבען אין רוסלאנד דיזעלבע רעכט. זיי לייקענען, אז מ'זאל האבען אויסגעפיהרט טויט־אורטיילען איבער גייסטליכע פאר נישט בעצאהלען שטייערען.

ווייטער ערקלערען סערגי און די אנדערע, אז אין מאסקווע איז פערהאן א רעליגיעז־שולע פון דער „לעבעדיגער קירך", און אויב ס'איז נישטא קיין אקאדעמיע, איז עס צוליב מאנגעל אין מיטלען.

אויף דער פראגע וועגען זייער בעציהונג צו דער ערקלערונג פון פויבסט האבען די גייסטליכע געענטפערט:

— דער פויבסט איז איבער אין לאגער פון די ענגלישע פריצים — און פראנצויזיש־איטאליענישע געלד־זעק. די געשיכטע פון דער קאטוילישער קירך איז אן אונאויפהערליכע קייט פון רעליגיעזע פערפאלגונגען בנוגע אנדערע אמונות. העצענדיג געגען סאוויעטען־פערבאנד און צוגרייטענדיג מלחמות געגען איהם, האנדעלט דער פויבסט אין הסכם מיט זיינע טראדיציעס.

די ווענדונג פון הויפט פון דער ענגליקאנישער קירכע ערקלערען די רוסישע גייסטליכע אלס רוף צו א נייער אינטערווענץ אין די רוסלענדישע ענינים.

בילדער פון פאריז / די מאנמארטר — די גאס פון טינט

פון נ. פראנק

ביינאכט איז מאנמארטר א געדיכטע גאס. ווי א סך גאסען פון פאריז. א שמאלער באנד, וואס איז אפט פערשטאפט פון וועגען, אויטאמאבילען, און טאקסיס, א גאס, וואס הויבט זיך אן ביי די האלען און גרענעצט זיך מיט די גרויסע בולווארען, און אזוי ווי די מאנמארטר געפינט זיך ביי די האלען, ווערט זי אפט א פארצימער פון פאריזער בויך.

געהסט דארט אפט פערביי ווארים מיטאג־צייט, איז די מאנמארטר ממש פערבאריקאדירט, נישט דורכצוגעהען, שאפערס ווייסען דאס שוין אויך מיידען אויס די גאס. ביי מאנכע פלייש־געשעפטען שטעהען גאנצע צעבערס בלוט. וואס שפילט נאך אין קעסעל, דאס בלוט איז נאך הייס און רויט ווי וויין. א ריח פון ברומאלען געזונד טראגט זיך פון די צעבערס און א הייסע פארע ועצט פון זיי ארויס. און אינוויינען יאגט זיך דאס בלוט אין א קרייז, ארום זיך אליין, ווי עס וואלט נאך געוואלט ארומלויפען אין בהמה'שען ארגאניזם און ס'וואלט זיך נאך נישט געוואלט אפשטעלען, יאגט זיך דאס בלוט ארום זיך אליין, כסדר, נאכאנאנד, ווי א רייף.

און ביי מאנכע פלייש־געשעפטען שטעהען קצבים און וואשען דעם פאל מיט זייף און וואסער. זיי שליידערען דאס וואסער מיט בערשט, רייבען די כלי, און דאס זייף שפילט אין [illegible] בלאזען.

א פערווארעמטע גאס איז די מאנמארטר. זי ארבייט, זי שוויצט, ס'איז נישט פון די גאסען, וואס קענען זיך פערגינען צו שלאפען שפעט אויפטאג און פוילענצען. דארט שלאגט כסדר א דפק. א גאס פון שטענדיגער בעוועגונג.

א מענש, וואס וויל שפעט שלאפען און זיך אפרוהען זאל דארט קיין דירה נישט נעהמען. ער וועט אנטלויפען און מיטען דער נאכט. אין נאכט־שעהן פון טאג טרייסלען דארט אזוי די הייזער, אז מ'קען מיינען, דאס מ'פאהרט אויף אן אויטאבוס. קיין האניג־חודש איז דארט נישט ראטזאם צו פערברענגען.

די מאנמארטר בעהעפט זיך דורך פיל גאסען און געסלעך צו די אבוקיר — דער צענטראלער קווארטאל פון שטאפען־האנדעל (אננרא), צו די קלערי און פיל אנדערע בעליבטע פאריזער גאסען, וואס יאגען כסדר אין איין נאכאנאנדיגער פיבערהאפטיגקייט און רוהען נישט, ווי דער סמבטיון.

אבער קומט דער נאכמיטאג איז די מאנמארטר די גאס פון טינט, די גאס פון די צייטונגען.

אמת, פיל פאריזער צייטונגען שטעהען איין אנדערשוואו. אין די מאנמארטר געפינט זיך נישט דער „מאטען", נישט „לע זשורנאל", נישט „לעדע מאן" און נישט פיל אנדערע גרויסע פאריזער צייטונגען, אבער א גרויסע גרופע פאריזער צייטונגען האבען זיך דארט בעזעצט און האבען געשאפען ארום זיך אן אטמאספערע פון טינט און מוח. פערדאן נעבייערעם, וואו עס געפינען זיך נאך היינט ביי פינף־צעהן פאריזער צייטונגען און טיילמאל שטעהט דער ערשטער שטאק אין שארפען פאליטישען קאנפליקט מיט'ן צווייטען און דריטען. לייענענדיג די געגנערישע צייטונגען, קען מען מיינען, אז קיינמאל קענען זיך נישט טרעפען די, וואס שרייבען אין איין צייטונג מיט די, וואס שרייבען אין דער צווייטער צייטונג. אין דער אמת'ן אבער איז נישט אזוי. אין „אסאנסער" פיהרט ארויף די אלע זשורנאליסטען, יעדען צו זיין רעדאקציע, און די מלחמה פון די צייטונגען שטערט נישט די פריינדשאפט צווישען די מיטארבייטער. אין „אסאנסער" פיהרט זיי יעדען ארויף און יעדער שטעלט זיך אפ ביים שטאק וואו ער דארף, עס איז זעלטען פארגעקומען, אז די מלחמה זאל ארויסגעטראגען ווערען פון די רעדאקציעס, דא אין „אסאנסער". יעדער איינער בעציהט זיך מיט טאלעראנץ צו דער מיינונג פון צווייטען...

באלד נאכמיטאג פיהלט זיך טינט אין די מאנמארטר. גיט מען דיר דארט א צייטונג, איז זי נאך פריש שמעקט נאך מיט טינט און דרוקט זיך אפ אויף דיין האנד, ווען דו נעהמסט זי. די צייטונג איז נאך נישט געקנייטשט. דארט קריגסט דו די ערשטע צייטונג אין פאריז. פון דארט צעלויפט זי זיך איבער דער גאנצער שטאט. מען צוטראגט זי מיט דער גרעסטער שנעלקייט אויף אויטאס, וועגען, ביציקלעטען. גאנץ פאריז ווארט אויף די פרישע „בלעטלעך". מ'ריכט זיך טאקע נישט אויף קיין גרויסע נייעס, אבער די צייטונג האט אויסגעארבייט אין מענשען א שארפע נייגעריגקייט, וואס לאזט נישט רוהען, א נייגעריגקייט, וואס שטייגט אלץ מעהר און מעהר. די צייטונג ברענגט א ווארימען גרוס פון דער וועלט און וואלט זי דאס נישט געטון, וואלטען זיך מענשען אויסגעטראכט נייעס, וואס וואלטען געווען די גרעסטע פאנטאזיעס און ליגענס.

די צייטונג איז דער פריינד, וואס מוז דינען דעם לעזער, פינקטליך, געטריי און אלע צייטען זי מוז צו אונז קומען צו דער בעשטימטער צייט. אהן תירוצים. די צייטונג טאר זיך נישט פערשפעטיגען. מ'טאר נישט פעהלען. מוז זי דעריבער אפטמאל לויפען, פליהען אבי צו דער צייט צו קומען צו איהר פריינד, צום לעזער. זי טוט אלץ וואס זי קען, אבי צו זיין אין דער פרי'ה אין די הענד פון לעזער, בעת ער טרינקט זיין קאפע.

און קומט זי חלילה נאך דער קאפע איז שוין דער פריינד — לעזער נישט צופרידען. פון איהר פאדערט ער די גרעסטע פינקטליכקייט.

— גאנצע וועגען צייטונגען ווערען נאך מיטאג אוועקגענומען פון די מאנמארטר. און אויב די האלען זענען דער בויך פון פאריז, איז די מאנמארטר — דער טינטער, די פעדער — מיט איין ווארט: די צייטונג.

נאך מיטאג איז די מאנמארטר בעלאגערט פון צייטונגס־שרייער. געכאפט א פאק בלעטער און זיך אוועקגעלאזען איבער פאריז. אמאל האט מען די צייטונגען (אויסגעשריען פיל מעהר, ווי היינט. איצט געהט צוביסלעך אונטער דער פראפעסיאנעלער צייטונגס־שרייער. ס'איז דערפאר, וואס די קיאסקען האבען זיך זעהר פערשפרייט, און דער צייטונגס־פערקויפער קומט נישט צום קליענט נעכער, ווי דער קיאסק. די ערנסטע צייטונגען זעהען אלץ וועניגער זיך לאזען אויסשרייען, און האבען בעסער ליב, אז דער קליענט זאל זיך פרעגען אויף זיי, ווי זיי אויף'ן קליענט.

א גאנצע צייטונגס־מאסע געפינט איהר נאכמיטאג אין די מאנמארטר. אזוי ווי די האלען ארבייטען ביז מיטאג, אזוי ארבייטען די צייטונגס־האלען פון נאכמיטאג אן.

אין די הונדערטער טויזענטער עסט אויף פאריז צייטונגען, שלינגט זיי, רייסט זיי ממש פון די הענד, יעדער מאדערנער מענש איז פערקניפט מיט טויזענטער פעדים מיט דער גאנצער וועלט און קיינעם איז נישט גלייכגילטיג דאס, וואס ס'פערלויפט זיך אויף דער וועלט.

די הענד נאכמיטאג אויף די מאנמארטר זענען כמעט אלע שווארץ פון טינט, און וואס פרישער דער טינט אלץ פרישער זעהען אויס די נייעס. און דאס זעלבע וואס אויף דער גאס, איז אויך אין דער רעדאקציע, אין דער פאבריק פון צייטונג. די טירען רוהען נישט קיין איין אויגענבליק. מענשען שטראמען אהין כסדר. יעדער האט עפעס צו פרעגען.

בעריהמטע „קאמעלאס" (אויסשרייער) האט אמאל פאריז געהאט. געווען איינער א צייטונגס־שרייער, וואס האט ממש בעוויזען נסים ונפלאות. דארט, וואו קיינער האט נישט געקענט צוקומען, איז ער געווען דער ערשטער.

טיילמאל איז די מאנמארטר געווען פערשטאפט ווי א פלאש, וואס האט ער געטון? איז ער ארויפגעקראכען ווי א דראטענגעהער אויף א וואגען, צי אויף א אויטאמאביל און מיט'ן פאק צייטונגען פלעגט ער שפרינגען פון טאקסי אויף טאקסי, פון וואגען אויף וואגען, ביז ער איז דער ערשטער ארויס פון די מאנמארטר. דארט פלעגט ער בעווייזען אנדערע שפיצלעך, אבי ער זאל זיין דער ערשטער, וואס זאל דערגרייכען צום לעזער.

מיט דער צייט האבען זיך אנטוויקעלט אזעלכע גאנצע קאנקורסען, געיעגען אויף די רעדער פון די אויטאמאבילען. אזוי ווי די צייטונגען קאנקורירען צווישען זיך מיט דער געשווינדקייט פון די נייעס, אזוי קאנקורירען אויך צווישען זיך די צייטונגס־פערקויפערס.

* * *

דא אויף די מאנמארטר זענען אויך פערהאן די רעסטאראנען פון די זשורנאליסטען די קאפע־הייזער, וואו זיי קומען זיך צונויף.

דא, אין א רעסטאראן ביי די קרויסאן איז אין יאהר 1914 דערשאסען געווארען דער וואולקאנישער פראנצויזישער ווארט־קינסטלער, שרייפטשטעלער און דיכטער זשאן זשארעס.

די צייטען זענען געווען שטורמישע, ברוגע־

(ווייטער זעה 8־טע זייט).

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

פעברואר

זון-אויפגאנג 6 58
זון-אונטערגאנג 4 43

19 מיטוואך — כא שבט תר"צ

גרויסע ויכוחים וועגן בילדונג-און-קולטור-אפטיילונג

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאט-ראט

די נעכטיגע זיצונג פון שטאט-ראט האט זיך אנגעהויבן מיט׳ן בעטראכטען דעם בודזשעט פון דער קולטור-און בילדונגס-אפטיילונג. אין דער דיסקוסיע האבען אנטיילגענומען כמעט אויסשליסלעך יודען, וועלכע האבען יעדער אויף זיין שטייגער, אנגעוויזען אויף די אנגעווייטיגטע פראגען פון דער יודישער בילדונג און קולטור און פארלאנגט אויסצוגלייכען די עוולות וואס געשעהען אין דער הינזיכט די יודישע בעפעלקערונג. אין א געוויסען מאמענט איז די דעבאטע נישט געווען געריכטעט צום מאגיסטראט און שטאט-ראט, נאר די

יודישע ראטמענער האבען זיך צווישען זיך געקריגט

וועגען ריין אינערליך יודישע ענינים, די אגודה-ראטמענער וועגען דערביי געווען אין הארציג געלאבט. ס׳האט ערשט געמוזט קומען דער ראטמאן אנדזשעיאק (פ.פ.ס.), וועלכער האט געבעטען די יודישע ראטמענער זיי זאלען וויטערע חשבונות ערלעדיגען צווישען זיך. ס׳האט אויך נישט געפעהלט קיין אנטיסעמיטישע רעדעס פון די כ.ד. אויפן חשבון פון די יודישע פארזאמלונגען.

א גרויסער טייל פון די זיצונג האט אויך פערנומען די פראגע וועגען פוילישען טעאטער און וועגען דער פיעסע

„ציאנקאלי“

* * *

דעם בודזשעט פון דער בילדונג און קולטור-אפטיילונג רעפערירט דער וויצע-פרעזעס קלים, ער ווייזט אן, אז די שטאטישע זעלבסטפערוואלטונג האט נישט קיין שום ווירקונג אויפן לימוד-פראגראם אין די שולען. דער איצטיגער מאגיסטראט האט איבערגעגעבען נייע 88 לעהרער-קלאסען אין נייע שול-בנינים, א בעזונדער געוויכט האט דער מאגיסטראט געלעגט אויף די קינדער-היימען. אין איצטיגען בודזשעט יאהר האט דער מאגיסטראט געעפענט 2 קינדער-היימען: איינע אין ציגעל-גאס 25 מיט דער יודישער אונטעריכטס-שפראך און די צווייטע אויף שעראקאווסקא גאס מיט דער דייטשער אונטעריכטס-שפראך. אין נייעם בודזשעט ווערט פארגעזעהן פאציעס אויף 2 קינדער-היימען אין באלוט און כוינע. דער מאגיסטראט גיט אויך אויס פיל געלד אויף פארטבילדונגס-קורסען און פראפעסיאנעלע קורסען, אזוי ווי אויך וועגען דארף מען אויך רא האבען די מוזיא, און דער ווירטשאפטליכער קריזיס וועט ווירקען אויף דעם בודזשעט פון דער דאזיגער אפטיילונג. דער בודזשעט שליסט זיך מיט דער סומע פון 5,884,000 זלאטעס.

ראטמאן האלענדערסקי בעקלאגט זיך וואס דער מאגיסטראט האט נישט פערווירקליכט דעם שוין אנגענומענעם בעשלוס, אז פון

די נייע שול-בנינים זאל אויך גענוסען יודישע קינדער

ביז איצט איז נאך קיין איין שול-בנין נישט אפגעגעבען געווארען פאר יודישע קינדער. דער רעדנער דריקט אויס זיין אנערקענונג דעם מאגיסטראט פאר דער יודישע קינדער-היים וואס איז געעפענט געווארען, אבער דאס איז נאר דער ערשטער שריט, וועלכער דארף נישט זיין דער לעצטער. דער רעדנער טראגט ארויין פאלגענדע פארשלאגע, וועלכע ווערען אלע אנגענומען: 1) דער שטאט-ראט זאגט זיך ארויס דערפאר, אז ביים שאפען נייע וואוינ-שטובען פאר שול-קינדער זאלען געגעבען ווערען אין אבט די יודישע קווארטאלען, פדי אויך די יודישע קינדער זאלען קענען פון זיי גענוסען; 2) דער שטאט-ראט זאגט זיך ארויס, אז ס׳זאל געשאפען ווערען א ביבליאטעק פון יודישע ביכער פאר יודישע שול-קינדער (צו דעם צוועק איז לויט׳ן פארשלאג פון ראטמאן ליכטענשטיין בעשטימט געווארען 15 טויזענד זלאטים), 3) דער שטאט-ראט בעשליסט, אז ביים אויסבויען נייע שול-בנינים זאלען בעריקזיכטיגט ווערען די שולען, אין וועלכע ס׳לערנען זיך יודישע קינדער, 4) דער שטאט-ראט זאגט זיך ארויס דערפאר, אז

ביי דער עפנטליכע ביבליאטעק זאל געשאפען ווערען אן אפטיילונג פון יודישע ביכער

ראטמאן ליכטענשטיין ענטפערט דעם נ.פ.ר.-ראטמאן וואיעוואדזקי מכוח זיינע אנפאלען אויף דער יודישער שול. דער רעדנער ווייזט אן, אז די שטאטישע סובסידיע רעקט קוים 20 פראצענט פון די אויסגאבען וואס די שולען האבען, דאס רעשט דעקען די עלטערען פון די קינדער פון זייערע אויסגעהארעוועטע שווערע גראשענס, און נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס די וועלטליכע ארבייטער-שולען האבען פיל געגנער אין יודישען לאגער און אויך בי אנטיסעמיטען געהט דאך די שול פון יענע אנגריף ארויס וואוגרייך און געשטארקט און זי גרעסטע פעדאגאגען אין דער וועלט וועגען מורה, אז די יודיש-וועלטליכע שול איז פון די בעסטע אין אייראפא.

ראן בעריהרט דער רעדנער די אונגערהערטע פראקטיק, וועלכע ס׳פיהרט דאס שול-קוראטאריום בנוגע די יודישע לעהרער, די יודישע לעהרער ווערען בעזייטיגט פון די יודישע שולען און אין זייער ארט קומען קריסטליכע לעהרער, מ׳האט אבער

נאך נישט געזעהען, אז א יודישער לעהרער זאל בעשטימט ווערען אין א קריסטליכער שול. ביזן היינטיגען טאג זענען שוין

א דריטעל לעהרער אין די יודישע שולען-קריסטען

דער רעדנער זאגט, ווען ער וואלט נישט געוואוסט, אז אין דער פראגע ווערט געפיהרט א סיסטעמאטישע קאמפאניע געגען די יודישע לעהרער וואלט ער זי נישט אין דעם פארם בעריהרט, דער ראטמ. ליכטענשטיין רעדט אויך וועגען דעם, אז די יודישע קינדער בעקומען נישט קיין איינע פון די נייע שול-בנינים און לעגט פאר, אז דער מאגיסטראט זאל זיך בעמיהען ביים שול-קוראטאריום, די יודישע קינדער זאלען צוגעלאזט ווערען אין די נייע שול-בנינים.

ראן געהט דער רעדנער איבער צו דער פראגע, וועגען שאפען פראפעסיאנעלע קורסען פאר די פיל יודישע מעקלערס, געוועזענע און גוטס-מענטשען, וועלכע ווערען איצט אזוי שטארק פעראיינט און וועלכע דארפען צוגעגרייט ווערען צו נייע מלאכות. דער פארשלאג פון ראטמאן ליכטענשטיין אין דעם ענין ווערט אנגענומען.

ראטמאן ביאלער ערקלעהרט, אז די ציוניסטישע פראקציע וועט שטימען פאר׳ן פארשלאג וועגען שול-בנינים פאר יודישע קינדער. דער רעדנער פערלאנגט אויך, אז די סובסידיעס פאר דער לאדזער פילהארמאניע זאל געהעכערט ווערען פון 15 אויף 20 טויזענד זלאטים (דער פארשלאג איז אפגעווארפען געווארען).

ראטמאן ווייצמאן זאגט: אז דער בודזשעט פון דער בילדונגס-אפטיילונג האט זיך פערוואנדעלט אין א יודישע דעבאטע, ער זעהט דערין א סימן, אז יודען האבען זיך אין דעם ענין שטארק צו בעקלאגען, דאס עפענען פון איין און איינציגע יודישע קינדערהיים איז נאך נישט גענוג, אז מער מאגטען, דער רעדנער שטיצט אלע פארשלאגען פון די יודישע סאציאליסטען און לעגט אויך פאר, אז מאגיסטראט זאל טראכטען, אז ער האט שוין זיינס ס׳זאל בעשטימט ווערען א סומע פון 50 טויזענד זלאטים אויף צוגרייטען די יודישע האנדווערקער צו די מייסטערס-עקזאמענס (דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען).

ראטמאן מילמאן גרייפט אן די ציוניסטען און אגודאקסען, וועלכע קומען אין שטאט-ראט מיט פרעטענזיעס און אז, די גמינעס ווא זיי האבען די מעהרהייט ווערען שיקאנירט די יודישע ארבייטער. דא הויבט זיך אן א רעפאטע צווישען די ראטמענער מילמאן, ביאלער און ווייצמאן, דער ייפוה האט גאר נישט צו טוען מיט דעם שטאט-ראט. די יודישע פארשטעהער זאגען זיך ארויין אין „טאטע“ און די נ.פ.ר. כ.ד.קעס און ענדעקעס האבען דערווייל א בחנם׳דיגע פארשטעלונג. ס׳ווערען בעריהרט די פאלעסטינא געשעהענישען, אראבער, ווארשאווער גמינע, סיים-באליניק, לאדזער קהלה אז״וו און אלץ שטעכווערטליך און היצע, באמת איז דער דאזיגער ייפוה גערעדט פולשטענדיג איבעריג.

ריר. וואלטשינסקי בעריהרט די פראגע פון שטאטישען טעאטער און בעזונדערס די לעצטע פיעסע, וואס דארט איז געשטעלט געווארען „ציאנקאלי“ וועלכע קאמוניסטישע קליזאט לויט דער מיינונג פון רעדנער די צושויער. דער אויטאר פון דער דאזיגער פיעסע

זאגט דער רעדנער זיצט אין קרימינאל פאר קאמוניזם און וועלכע שטיק דארפען ארויסגעווארפען ווערען פון רעפערטואר אין רעמזועלבע מיינונג איז אויך ראטמ. פרל. פיעכאטקא (כ.ד) פאוולאק און פאביעלאווסקי.

זיי ענטפערט אין א זעהר שיינער רעדע וויצע-פרעזעס

ד״ר שיפמאן (פ.צ.)

ער בעווייזט וויסענשאפטליך און מענשליך, אז די אבארטע וועגען פולשטענדיג בעריכטעט, די וואס זעהען אין דעם שטיק א דעמאראליזאציע לעבען נאך אין מיטעלאלטער. ער איז זיכער, אז די גרעסטע שרייער געגען דער דאזיגער פיעסע, טוען אין דער פראקטיק די דאזיגע פערבאטענע זאכען.

אויך לאזניק פורטאל איז אין דער זעלבער מיינונג, ער ווייזט אן אויף די טויזענדער נישט געזעצליכע קינדער, וועלכע האבען דערנאך נישט קיין רוה דורכן גאנצען לעבען, די בורזשואזיע, זאגט לאזניק פורטאל, ווייל אין טעאטער זעהען א שעהן פיעסע אין א פאר האמענההייזלעך, די סאציאליסטען ווילען האבען א געזעלשאפטליך טעאטער.

צום סוף זענען נאך געקומען צוויי

אנטיסעמיטישע רעדעס

פון ראטמ. פאוולאק און פיעכאטקובנא זיי האבען מעהר וועניגער געזאגט פאלגענדעס: די יודען רייסען זיך דא די העלזער וועגען ושאבנאסוע שולען, זיי פערגעסען, אז זיי וואוינען אויף פוילישע ערד און פוילישע מוז אומעטום געהערט ווערען מיר האבען זיי זייט דורות ערלויבט צו וואוינען אין פוילען און איצט פאלען די יודען אן אויף אונז און פרובען שוין אפילו צו רעדען „זשארגאן“ אין שטאט-ראט, אויב מיר האבען שול-בנינים דארפען מיר זיי פאר פוילישע קינדער און נישט פאר יודישע.

א געהעריגען ענטפער בעקומען די דאזיגע חכמים פון וויצע-פרעזעס ד״ר שיפמאן, וועלכער גיט זיי א לעקציע וואס הייסט דאס געבען דעם לימוד און דער מוטער-שפראך.

צום סוף רעדט נאך דער לאזניק פון דער בילדונגס-אפטיילונג סמאליק, ער זאגט זיך ארויס פאר אלע פארשלאגען פון די יודישע סאציאליסטען, ער זאגט, אז די יודען האבען דאס פולע רעכט צו פארלאנגען זייער אייגענער שול און זייער מוטער-שפראך. דער לאדזער מאגיסטראט האט אבער נישט קיין ווירקונג אויף פראגראם און אויך פון לערנען אין דער פאלקס-שול, דאס איז בעשטימט דורכ׳ן גענעץ. לאזניק סמאליק טרעט אויך שארף ארויס געגען אלע געגנער פון דער היכטונג פון שטאטישען טעאטער.

דער גאנצער בודזשעט פון דער בילדונגס-אפטיילונג איז אנגענומען געווארען, די נאהענסטע זיצונג קומט פאר דאנערשטאג.

*

אין בעריכט פון דער שטאט-ראט זיצונג אין נעכטיגען נומער פון „נייעם פאלקסבלאט“ איז אריינגעפאלען א טעות, דעם פארשלאג וועגען בעהאנדלען די יודישע פרעסע צוגלייך מיט דער נישט-יודישער ביים געבען בעקאנטמאכונגען הייכ׳ן מאגיסטראט האט אריינגעטראגען ראטמאן ביאלער און נישט ווי ס׳איז על-פי טעות אנגעגעבען ראטמאן פראשקער.

די סובסידיעס פאר יוד. אינסטיטוציעס

אין שטאטישען בודזשעט

(—) אין שטאטישען בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1930/31 געפינען זיך סובסידיעס פאר פאלגענדע יודישע אינסטיטוציעס: עזרת אולמים – 3000 זל. מחזיקי הדת – 2000 זל. בית יעקב שולען – 2000 זל. עבריה – 1500 זל. ירבניה – 1000 זל. שלום-עליכם שול 2000 זל. יודישע פאלקס-שולען א. נ. פון באראכאוו – 22.500 זל. יודישע פאלקס-שולען א. נ. פון מעדעם – 28.000 זל. אווענד-קורסען א. נ. פון באראכאוו – 5000 זל. אווענד-קורסען א. נ. פון מעדעם – 5.000 זל. בני ציון – 1000 זל. החלוץ-המזרחי 1000 זל. מזרחי – 2000 זל. אינטערנאט ביי דער כויב שטומער שול – 2000 זל. שורעק קינדער-היים – 2000 זל. מיכאלעוויטש-קינדער-היים – 2500 זל. יסודי התורה, זאשעווסקא 7 – 1000 זל. יסודי התורה, על. 1 מאי 37 – 1000 זל. פאלקס-אוניווערזיטעט ציון. ארגאניזאציע – 2000 זל. קולטור-ליגע – 13.000 זל. אוזדראווסקא – 3000 זל. טאז – 8000 זל. לינת הצדק – 7500 זל. ארבייטער ספארט-פעראיין „מארגענשטערן“ – 5000 זל. ספארט-פעראיין „חשמונאי“ – 1000 זל. ארבייטער ספארט-פעראיין „שטערן“ – 2000 זל. פרויען שוץ-פעראיין 3000 זל. ת״ת של הרב מייזעל – 2000 זל. געזעלשאפט צו פערשפרייטען טעכנישע וויסענשאפט צווישען יודען 7000 זל. „ארט“ – 8000 זל. פארשטעלונגען פאר יודישע ארבייטער אין יודישע טעאטערס – 6000 זל. „יסודי התורה“ קילינסקי 46 – 1000 זל.

זעלבסטמארד פון א פערפיהרט מיידעל

אויף גייערס מארק 5 איז געווען אנגעשטעלט אלס דינסטמיידעל די 17-יעהריגע טאטיאנא באראן. דאס דאזיגע מיידעל האט זיך בעקענט מיט א יונגענמאן און זיך אין איהם שטארק פערליבט. דער יונגערמאן האט דאס אויסגענוצט ביי דעם נאאיווען מיידעל אויסגעשווינדעלט דעם לעצטען גראשען און שפעטער זי איבגאנצען אוועקגעווארפען.

נעכטען 10 א זייגער אין אווענט האט זיך דאס מיידעל פון דער וואוינונג פון איהר פערפיהרער אראפגעווארפען פון דריטען שטאק, זי האט בעקומען א מוח-ערשיטערונג און זיך צובראכען דעם הויט-השדרה. אין א שטערבליכען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעווניאנסקא גאס.

הילף-אקציע

פון בירגער-קאמיטעט

די רעגיסטראציע האט זיך מאנטאג אנגעהויבען

די רעגיסטראציע וועט פארקומען:

1) פאר פערזאנען, וואס פערמאגען לעגיטימאציעס פון ערשטער אפטיילונג פון פ. או. פ. פ. (מאטעיקא 3-5) אין העלענאוו, אריינגאנג פון דער גאס נעבען זייגער.

2) פאר פערזאנען, וועלכע האבען לעגיטימאציעס פון דער צווייטער אפטיילונג פון פ.או.פ.פ. (לאמזשינסקא 20-22) אויף זשגאווסקא 26-28 אין סטאליארסקא פאבריק.

פון דער הילף זענען אויסגעשלאסען קאליקעס, וועלכע געפינען זיך אונטער׳ן שוץ פונ׳ם מאגיסטראט.

די רעגיסטראציע האט זיך אנגעהויבען מאנטאג, דעם 17 ד. ח. און ווערט אדורכגעפיהרט אויף פאלגענדען שטייגער:

F G H I J

מיטוואך, דעם 19 פעברואר

K L Ł

דאנערשטאג, דעם 20 פעברואר

M N O

פרייטאג, דעם 21 פעברואר

P R S

שבת, דעם 22 פעברואר

T U W

די רעגיסטראציע וועט פארקומען פון 8 אין דער פריה ביז 2 בייטאג.

פראטעסט פון דער אלוועלטליכער „אגודה“, ראזענהיים

ביים וואיעוואדע יאשטשאלט

מאנטאג איז דער פרעזידענט פון דער אלוועלטליכער ארגאניזאציע „אגודת-ישראל“ אין בעגלייטונג פון קהלה-פרעזעס מינצבערג אויפגענומען געווארען דורכ׳ן וואיעוואדע יאשטשאלט.

בעת א פריינדליכן געשפרעך וואס האט געדויערט איבער א האלבע שעה זענען ארומגערערט געווארען פערשיעדענע יודישע אקטועלע פראגען.

גמילת-חסדים-קאסע ביי דער קהלה

מאנטאג איז אונטערן פארזיץ פון פרעזעס מינצבערג פארגעקומען א זיצונג פון דער גמילת-חסדים-קאסע ביי דער קהלה, ס׳זענען פערטיילט געווארען אהן פראצענטיגע הלואות אויף א סומע פון 10 טויזענט זלאטעס.

ביי די טעקסטיל-ארבייטער

(2) זייט דעם חודש אקטאבער 1929 דויערט די קארעספאנדענץ צווישען דעם טעקסטיל קלאסען-פעראיין און די אינדוסטריעלער פערבאנדען. די קארעספאנדענץ איז נוגע דער פראגע פון צוזאמענרופען א קאנפערענץ וועגען שליסען אן אפמאך אויפ׳ן יאהר 1930.

די אינדוסטריעלער האבען בשום אופן נישט געוואלט איינגעהען אויף אזא קאנפערענץ.

צוליב דעם האט דער פארזיצענדער פון קלאסען-טעקסטיל-פעראיין, דעפ. שטשערקאווסקי צונויפגערופען אויף שבת א קאנפערענץ וועגען אנגענומען שריט צו דער עקשנות׳דיגער שטעלונג פון די אינדוסטריעלער.

א גאז-אויפרייס

(וו) אויף זאוואדזקא 36 האט דער איינוואוינער מאיר טענענבוים דערפיהלט אין שטוב א ריח פון גאז איז ער צוגעגאנגען צום גאזאמעטער אנגעצונדען א זאפאלקע צו זעהען, וואס עס איז די סבה פון גאז-גערוך. פון דער זאפאלקע האט זיך גלייך אנגעכאפט דער גאז און עס איז ענטשטאנען א אויפרייס.

דעם ה׳ טענענבוים האט עס ארויסגעווארפען אויף די טרעפען פון הויז, און עס זענען ארויס אלע שויבען פון די פענסטער

צום פערוואונדעטען טענענבוים האט מען ארויסגערופען פאנאטאוויץ, וועלכע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ד״ר אלעקסאנדער גאלדשטיין
(צו זיין בעזוך אין לאדז)

גאלדשטיינ'ס נאמען און פערזענליכקייט איז טיף און פעסט פערפונ־דעוועט אין דער נאציאנאלער יודישער בעוועגונג פון דער לעצטער תקופה. אין משך פון א גאנצען דור קעמפט ער מיט דער פולער איבערגעגעבענהייט פון א העלדישען סאלדאט פאר דעם געדאנק פון טעריטאריאל־יודישער זעלבסטשטענדיגקייט אין ארץ־ישראל קעגען שטארקע נעגנער און פערביסענע שונאים.

אויב עס איז פאר־האן היינט אין דער גארער וועלט א רייכע און ווייטע סביבה פון ציוניסטישע געדאנקען און נאציאנאלע לע־בענס אופנים, איז דאס אין דער ערשטער שורה די פעולה פון דער חלוצ'ישער און קרבנות רייכער פראפאגאנדע־ארבייט. גאלדשטיין איז א פראפאגאנדיסט פון גאט'ס גנאד, מיט א וועלטענעם רעדנער־טא־לאנט, א פלאסטישער שפראך און א ווייטען בעדאנקען - האריזאנט. וואנדערט ער זייט יאה־רען אין די גרעסטע און קלענסטע יודישע ישובים, אין לענדער פון העכסטער קולטור און הינטער הרי־חשך פון לעגענדארען סמבטיון. אומעטום איבערצייגט ער און בעגייסטערט, רופט ער ארויס התלהבות און קרבן־גרייטקייט פאר זיין פאלק, לאנד און שפראך.

זיין אויפטו צווישען די יודען אין די קולטור־לאסטע איירעפעאישע לענדער איז גרויס און שטארק. נישט ווייניגער וויכטיג, און אפשר נאך וויכטיגער זענען זיינע אידעאישע און פאקטישע פעולות אין די לענדער פון אלטע און ווילדע שבטים, ווי אינדיע וכדומה. אומבאוואוסטזיניגע וואנ־דעלע יודישע מאסען האט גאלדשטיין דארט אפגעזוכט, אויפגע־קלערט און ארגאני־זירט. זיינע לויטערע פערזענליכע פעולות, זיין לעבעדיגע פראפא־גאנדיסטישע השפעה האט אומעטום געהאט א שאפענדיגע און בוי־ענדיגע פעולה.

די ציוניסטישע גע־דאנקען־אטמאספער איז דער מקור פון גאלד־שטיינס לעבען און ארבייט. מחוץ פון דעם ווצלטליכען ארץ־ישראל־דיגען אויפבוי־אידעאל איז כמעט נישט בנמצא פאר גאלדשטיינ'ען קיין לעבען.

ד״ר גאלדשטיין מיט א גרופע לעהרער און לעהרערינס פון „בני ישראל" אין אינדיע

דאס יודישע לאדז וועט די טעג האבען דאס גרויסע פארגעניגען זיך אנצוווארעמען ביים פייער פון א שטארקען ציוניסטישען כח פון אלעקסאנדער גאלדשטיין, וועלכער קומט קיין לאדז אין די ענינים פון „קרן־היסוד"־קאמפיין.

ה. ליכט.

אפטייקען
היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) אנטאנאוויטש (פאביאניצקא 50), כאנד־זשינסקי (פיעטריקאווער 164), פאקעלווייס (פשיאזד 19), רעמבעלינסקי (אנדזשייא 28), זאנדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), קאפערקעוויטש (גזשמיר 54), טראוקאוויסקי (פושעשיגר 56).

דעלעגאציע פון קאלאנאל־הענדלער אין דער פינאנץ־קאמער

נעכטען האט זיך פארגעשטעלט א דעלעגאציע פון קאלאניאל־האנדלער־פעראיין פיעטריקאווער 6, ביים לייטער פון פינאנץקאמער הר׳ סידארסקי.

די דעלעגאציע וואס איז בעשטאנען פון די ה״ה: גאלדבערג, שומשא, לעווין און אבאטוניצקי האט פאר־געשטעלט די ליסטע פון די מיטגלידער, וואס דארפען בעפרייט ווערען פון די פעראלגענע־שטייערן. זיי זענען אויך אויפגעפאדערט געווארען אקטועלע שטייער־פראגען, נאכן בעקענען זיך מיט די אלע ענינים האט דער לייטער פערשפראכען גינסטיג צו ער־לעדיגען זיי, און נאך אנ׳ענטפער געבעטען קו־מען אין 3 טעג ארום.

היינט יעהרליכע גענעראל־פערזאמלונג פון לאדזער קרעדיט־פעראיין

היינט, 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר די יעהרליכע גענעראל־פערזאמלונג פון לאדזער קרעדיט־פעראיין, אלע יודישע הויזבעזיצער, מיט־גלידער פון לאדזער קרעדיט־פעראיין מוזען פאר־זאריש אנטיילנעהמען אין דער אפשטימונג.

ס׳איז געוואונשען, אז אלע הויזבעזיצער זאר־לען אנוועזענד זיין אויף דער היינטיגער גענע־ראל־פערזאמלונג.

שטיצט „טאז"
מארגען — א פארשטעלונג אין „ארדט"

מארגען, דעם 20 פעברואר, 9 אינאווענה, וועט אין לאקאל פון „ארדט" (אליע 1 מאי 2) פארקומען א פארשטעלונג לטובת דער געזעלשאפט „טאז".

די רעשט בילעטען אין פרייז פון 2 זלאטע צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פון 5 אזייגער.

א שווינדעל

(2) מיט א פאר טעג צוריק האבען מיר גע־מאלדען וועגען א שווינדעל אין זער פ כאגישנער מישלעריי פון דער פירמע קורץ (צימער גאס 12—14) און אז דער שווינדלער יצחק בירנצווייג איז ער־געץ נעלם געווארען.

דער אויספארשונגס מאכט האט זיך איינגע־געבען אויסצוזוכען בירנצווייגען און א הם צו ארעסטירען.

וועגען אויסלענדישע פעסער פאר שטודירענדע

(2) אין די נייע פאס־שריפטען, וועגען אויס־לענדישע פעסער אין פערהאנדלונג, וועלכע איז ספעציעל אינטערעסאנט פאר דער יוגענד, וועלכע שטודירט אין די אויסלענדישע לעהר־אנשטאלטען, פון איצט פלעגען די שטודירענדע וועלכע זענען געקומען אויף וואקאציע אהיים, בעקומען פון א לאנגאציעם אויף זייערע אויסלענדישע פעסער, אויס־גרונד פון די מעטריקולען, וועלכע זיי האבען בע־קומען פון די לעהר־אנשטאלטען אין דערנאך־וואקאציעס פלעגען זיי מוזען יעדעס מאל נייע א שוועריגע אנוויזונגען מיניסטעריום. איצט וועט די ארמיניסטראציע מאכען ארויסגעבען הנחה־פעסער די פערזאנען, וועלכע פאהרען קיין אויסלאנד זיך לערנען אויפן סמך פון א בעווייז, אז די דאזיגע פערזאן איז אנגענומען געווארען אין א שול אין אויסלאנד, אדער א בעווייז, אז ער מוז אליין זיך שטעלען אין דער לעהר־אנשטאלט.

צוליב דעם איז די ציינוש פון בילדונגס־מיניסטעריום אויך ארויסגעפאהרען קיין אויסלאנד נישט טעמען, אין די פערלענגערען אנ'אויס־לענדישע פאס וועלע זיין נויטיג בעווייזען וועגען אלע עקזאמענען, בעזשורקעס א. ד. ג. בע־ווייזע אז די געגעבענע פערזאן לערנט זיך אין אן אויסלענדישע לעהר־אנשטאלט און איז ארבייטער אין צווייטע אקאדעמישע יאהר.

מאטריקולעס אליין וועלען נישט דינען אלס בעווייז אויך צו קריגען אנ'הנחה־פאס.

ארבייטער־דעלעגאציע ביים וואיעוואדע

(ב) נעכטען בייטאג האט זיך צום וואיעוואדע אנגעשאלט געמאלדען א דעלעגאציע פון פ.פ.ס. דייטשע סאציאליסטען, ארב.־פארטיי, וועלכע האט אינטערווענירט וועגען די אפטע קאנפיסקאטען פון די פרעסע־ארגאנען פון די סאציאליסטישע פאר־טייען, אויך וועגען די שוועריגקייטען, וואס מען מאכט די אייבענערמאנטע פארטייען ביים איינ־ארדנען פערזאמלונגען.

וועגען דער טעמע האט זיך אנטוויקעלט א לענגערע דיסקוסיע צווישען וואיעוואדע און די דע־פוטאטען, צום סוף האט דער וואיעוואדע צוגע־זאגט זיך צו פעראינטערעסירען מיט די אויבענ־דערמאנטע פראגען.

ארעסטירט פאר מאכען אומער־לויבטע אפעראציעס

די זגערזשער פאליציי האט נעכטען ארעסטירט די 54־יעריגע קאנסטאנצע לודוויצקא פון לענ־טשיצקא 57 אין זגערזש. די סיבה פון׳ם ארעסט איז פאלגענדע:

מיט עטליכע טעג צוריק האט מען אין דער קיטשעווער אפטיילונג ביים זגערזשער שפיטאל גע־בראכט דאס 24־יעריגע מיידעלע הער בע־טערער געזעלשאפט ר.

דער צושטאנד פון דער פרויליין ר. איז גע־ווען א זעהר שווערער און מ׳האט זי קוים אויף ביים לעבען. די קראנקע האט ערקלערט, אז זי האט זיך געלאזען מאכען אנ'אומלעגאלע אפעראצ־יע. ביי קאנסטאנציא לודוויצקא. בעת דער אויס־פארשונג האט זיך ארויסגעשטעלט, אז לודוויצקא האט זיך פראפעסיאנעל פערנומען מיט ארורכ־פיהרע אזעלכע אפעראציעס. בעת דער רעוויזיע האט מען ביי איהר געפונען פלעשלעך מיט פער־שידענע מעדיצינען, וועלכע זענען צוגענומען גע־ווארען, כדי ארורכצופיהרען אנאליזע. לודוויצקא איז איבערגעשיקט געווארען דער געריכטס־מאכט.

צום זעלבסטמארד פון אדוו. יורקאווסקי

(—) נעכטען האבען מיר געמאלדען וועגען זעלבסטמארד פון אדוואקאט יורקאווסקי.

ווי מיר ווערען געזאגט זאל די סיבה פון׳ם זעלבסטמארד זיין דאס, וואס מען האט ביי יור־קאווסקי צוגענומען דעם אוועפזיכט איבער דער פירמע היינצעל. א חוץ דעם האט ער אין ארוואקא־טעריאט א סכסוך, וועלכער איז ערלעדיגט געווא־רען נישט לטובת דעם אדוואקאט יורקאווסקי.

דער געזונדהייטשצושטאנד פון דעם זעלבסטמערדער איז נאך אין געפאהר, נאר עס איז פערהאן א האפ־נונג איהם צו דערהאלטען ביים לעבען.

צווי אויפפיהרונגען פון דער ווארשאווער אפערע

היינט, מיטוואך, און מארגען דאנערשטאג טרעטען אויף אין פילהארמאניע די בעקאנטע שויש־פילער פון דער ווארשאווער אפערע, וועלכע בעשטעהען פון: מאריא מאקוישקא, וואלינא לעסקא, יוזעף מילער, סטאניסלאוו קאיאלסקי, מאוריצי יאנאווסקי, עגעניוש נאראושני א. אנד.

די שוישפילער וועלען אויספיהרען היינט, מיט וואך אזענער פוציני׳ס אפערע אין 3 אקטען א. נ. „מאדאם באטערפלייע" און מארגען אזענער ווערדי׳ס 4־אקטיגע אפערע א. נ. „טרובאדור".

אין דער אפערע נעמט אויך אנטייל א פער־גרעסערטער כאר און ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיריגענט הר׳ טעאדאר רידער.

לאדזער סוחר ווערט בעשול־דיגט אין טארן
אז ר'האט פערשפרייט פאלש געלד

פון טארן איז מען מודיע:

דא איז ארעסטירט געווארען דער יודישער סוחר שלמה האלצמאן פון לאדז, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין פערשפרייטען פאלש געלד. האל־צמאן לייקענט זיין שולד און ערקלערט, אז דאס האבען אויף איהם געמאכט א בלבול די ארטיגע אנטיסעמיטען.

האלצמאן איז אריינגעזעצט געווארען אין תפיסה. די פאליציי פיהרט אנ׳אויספארשונג. (י.ט.א.)

דער קעניג פון די חזנים זגוויל קווארטין אין לאדז

דער לאדזער יודישער עולם ערווארט קירצ־ליך א גרויסע מוזיקאלישע איבערראשונג. עס קומט צו פאהרען קיין לאדז אויף איין איינציגען אויפטריט דער קעניג פון די יודישע חזנים אין אמעריקא דער אומפערגלייכליכער צויבערער פון יודישען צמוד, דער מתיקות׳דיגער דאווענער און זאגער זגוויל קווארטין. דער נאמען זגוויל קווא־רטין רעדט פאר זיך אליין. זיינע אויפטריטען זענען א קינסטלערישע געשעהעניש.

„מאוזאלעאום פון אויסטערלישקייטען"

דער „מאוזאלעאום פון אויסטערלישקייטען" אויף פיעטריקאווער 30, פאהרט שוין איינציכען אוועק.

אין מאוזאלעאום געפינט זיך א קאבינעט פון וואקס־פיגורען, א פאנאפטיקום, א ליסטיגע שפיג־לען־גאלעריע און א חוץ דעם צוויי גרויסע אט־ראקציעס: א מענש־חיה און א ריזען־קינד. עס האט דעריבער פאר יעדען אנ׳אינטערעס צו בעזוכען דעם מאוזאלעאום.

פון „ארדט"
לעצטע טעג פון „חי־געלעבט"

היינט, מיטוואך, שפילט „ארדט" צום 45־טען מאל „הי־געלעבט", צו פאפולערע פרייזען פון 1—3 זל., „הי־געלעבט", ווערט געשפילט די לעצטע טעג, צוליב דער פרעמיערע פון נייעם פראגראם, וואס קומט פאר די טעג.

„קאמעדיאנטען־שיף" אין קינא „בייקא"

א גאר אנגענעהמע איבערראשונג האט די ריהרעוודיגע דירעקציע פון קינא „בייקא" פאר־געברייט פאר איהרע קינא־בעזוכער.

דער לעצטער קלאנג־פילם „קאמעדיאנטען־שיף", וואס האט געהאט אזא קאלאסאלען ערפאלג, ווערט איצט דעמאנסטרירט אין קינא „בייקא" מיט דעמזעלבען גרויסען ערפאלג. דער דאזיגער פילם ווערט אילוסטרירט מיט סאלא־געזאנגען, וואס זעט פון צאהלרייכען פובליקום שטורמיש אפלאדירט. דער מוזיקאלישער טייל ווערט גלענצענד אויסגע־פיהרט פון דעם פערשטארקטען סימפאנישען אר־קעסטער, וועלכער דערגענצט דעם ערפאלג פון דעם בילד.

תיקון טעות

נעכטען איז אין די אנאנס פון „יין כשר" פון דער פירמע „פראגרעס" אלטשטאט 2. אריינגע־פאלען א פערדריסליכער טעות: אנשטאט א האל־בער ליטער ווין צום פרייז פון 65 גר. דארף זיין א פערטעל ליטער גוטער ווין, צום פרייז פון 65 גראשען.

אויסבעסערונג

(—) צו אונז אין רעדאקציע איז געקומען ר׳ משה סלאראוויטש און האט ערקלערט, אז די יהיעה, וועלכע איז געווען אין די דינע צייטונגען, וועגען „ליקווידירט א געפעהרליכע גנבים־באנדע" איז געשאפען געווארען אין דער פאנטאזיע פון צייטונגס־ביורא „פאלפרעס". נישט ער און נישט זיין פאטער פון לאפי וענען נישט ארעסטירט. מיט א וואך צו־ריק איז קיין לאדז געקומען זיין מוטער און האט האט געקויפט 18 טיכלעך. די טיכלעך זי־ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט שטאמען פון א גנבה. סלאראוויטש איז פערהאלטען געווארען און לויט דער ענין איז אויפגעקלערט געווארען און ער בעפ־רייט געווארען דורכ׳ן אויספארשונגס־ריכטער.

צוויי צימערען מיט א בעזונדערן איינגאנג — מעגליך גלייך פון די טרעפען אלס סוב־לאקאטאר ווערט זאפארט געזוכט. אפערטען אונטער „D."

ארום וועקסעל-געזעצע

4. איינינע רעכטליכע כללים, מיט וועלכע מ'דארף זיך בעקענען, בעפאר מ'לאזט א וועקסעל אין קורס אריין

לויט דער אנגענומענער אין דער האנדעלס־רעכטליכער וויסענשאפט דעפיניציע איז א וועקסעל אזא קרעדיט־צייכען, וועלכער ווערט בענוצט פונקט ווי געלד, אלס צאהלונגס־מיטעל אין די געזיימיגע געשעפטליכע בעציהונגען.

א וועקסעל קען שפילען אזא וויכטיגע ראל אין עקאנאמישען לעבען נאר א דאנק זיין אויס־שהמליכען געזעצליכען שוץ און הויפטזעכליך א דאנק זיין צירקולאציע־רעכט.

און פאקטיש: די נאטור פון א וועקסעל איז פונקט, ווי פון געלד, — אבסאלוטע פרייהייט פון בעוועגונג און דעריבער קען ער נישט פערטראגען קיין שום שטערונגען אדער פערהאלטנישען אין זיין פערקעהר.

אט דער דאזיגער ממש נאטור־געזעצליכער שטאנדפונקט איז טאקע סאנקציאנירט געווארען דורכ'ן ארטיקעל 10 פון אונזער וועקסעל־דעקרעט, וועלכער זאגט בפירוש, אז יעדען וועקסעל קען מען איבערטראגען דורך א זשירא אדער ריכטי־גער געזאגט לאזען אין קורס.

נישט אלע מאל ווערט אבער א וועקסעל גע־געבען נאר אלס דעקונג פאר געשלאסענע האנ־דעלס טראנזאקציעס נאנק אפט דארף ער גאר דע־פאנירט ווערען אלס משכון אדער גאראנטיע, אז די גענומענע אויף זיך פליכט וועט פינקטליך אויס־געפיהרט ווערען

מיט וואס פאר א רעכטליכע מיטלען לאזט זיך אין אזא פאל די צירקולאציע פון אזעלכע וועקסלען טארמאזירען אזוי, אז זיי זאלען נישט קענען פריהצייטיג געלאזט ווערען אין קורס?

געוועהנליך ווערען אזעלכע דעפאנירטע וועקסלען בעצייכענט מיט דער צושריפט nie na zlecenie אדער bez obiegu עווענטועל מיט וועלכער ס'איז נישט אנדערער ענהליך־בעדייטענ־דער בעמערקונג. קיין איינע פון אט די אלע בע־מערקונגען האט אבער נישט אזא רעכטליכען כח, וועלכער זאל זיין ביכולת צוצונעהמען פון א דע־פאנירטען וועקסעל זיין צירקולאציע־פעהיגקייט און מען פלוא, הייסט עס, אויך א וועקסעל מיט אזא פארבעהאלט לאזען אין קורס.

די דאזיגע זשירא וואלט אבער אין דעם פאל בעהאט א ווירקונג נאר פון אנ'איינפאכע צעסיע און די געהעריגע וועקסעל־ריגאריען און ממילא בעקענט פערלוירען ווערען מיט אנ'אזוי גערופענע קלאוזול־עקזעקוציע.

ביי אנ'עפענטליכער געריכטס־פערהאנדלונג האט דאך שוין דער איינגעקלאגטער צד די מעגליכקייט אקעגענצושטעלען געהעריגע בעווייזען, אז די בעטרעפענדע וועקסלען זענען דעפאנירטע און זייער צירקולאציע־פעהיגקייט דארף דעריבער זיין אפהענגיג פון בעשטימטע בעדינגונגען.

ביי דער זעלבער געלעגענהייט איז אויך כדאי צו בעמערקען, אז אינזער וועקסעל־דעקרעט אנער־קענט נאר אומבעדינגטע און פולקאמע זשירעס. ממילא האבען די אלע נעבען־בעמערקונגען, אז די אדער אנדערע זשירא פערפליכטעט בלויז ביי געוויסע בעדינגונגען, נישט קיין רעכטליכע בעדיי־טונג, דאגעגען די בעמערקונג אז דער בעטרעפענדער זשיראנט נעמט אויף זיך בלויז טיילוויז פעראנטווארט־ליכקייט פאר'ן געגעבענעם וועקסעל־חוב מאכט דער־מיט די זעלבע זשירא יא פאר גענצליך אומגילטיג.

א געוויסע רעכטליכע בעדייטונג האט אויך די בעמערקונג פון זשיראנט, אז דער געגעבענער וועקסעל טאר שוין מעהר נישט אינדאסירט ווע־רען. אזא פארבעהאלט ווערט געמאכט, ווען מען דארף א וועקסעל דעפאנירען און דער זשיראנט וויל זיך בעווארענען פון לאזען איהם אין קורס.

מיט דער דערמאנטער בעצייכנונג נאגעלט אבער דער זשיראנט נאך נישט צו דעם דעפאניר־טען וועקסעל צו דעם בעשטימטען ארט אזוי, אז מ'קען איהם טראגן די אלע בעווארענישען סיי ווי לאזען אין קורס. דער פארזיכטיגער זשיראנט דערגרייכט אבער מיט זיין פארבעהאלט די רעכט־ליכע סאטיספאקציע, וואס ער טראגט לגבי די שפעטערדיגע זשיראנטען די פעראנטווארטליכקייט פאר'ן וועקסעל־חוב נישט אין ברייטערער מאס, ווי ער טראגט זי לויט'ן אפמאך לגבי דעם נאכ־איהם'דיגען זשיראנט.

דעסגלייכען דארף אויך דערמאנט ווערען, אז הגם לויט'ן געזעץ איז נאר אנ'אבסאלוטע זשירא גילטיג. קוים האט אבער א זשיראנט בעמערקט, אז ער איז פאר'ן וועקסעל־חוב נישט פעראנט־ווארטליך, טראגט ער מאגע נישט פאר דער זעל־בער זשירא קיין שום מאטעריעלער פעראנטווארט־ליכקייט

פונקט אזוי טראגט אויך נישט קיין שום אח־ריות פאר'ן וועקסעל־חוב א זשיראנט, וועמענס זשירא ס'איז אויפ'ן וועקסעל פערשטראכען געווא־רען.

מען דארף אויך אונטערשטרייכען, אז קיינער וועקסעל בעזיצער קען זיך דער ב ל־חוב נישט פערענטפערען מיט זיינע פריוואט בלזידו גין מיט'ן אויסשטעלער אדער פריהעריגע זשיראנט און אויף דעם סמך זיך בעפרייען פון וועקסעל פליכט.

צום סוף מוז נאך אויפמערקזאם געמאכט ווע־רען אויף דעם אומשטאנד, אז נאכ'ן פראטעסט טאר קיין וועקסעל נישט אפגעטרעטען ווערען דורך א זשירא. אין געגענפאל האט אזא זשירא נישט קיין שום וועקסעל ריגאר.

דער וועקסעל קען נישט פערזוהען ווערען מיט קיין קלאוזול־עקזעקוציע אין מען מוז דערי־בער דעם חוב איינמאהנען אויפ'ן וועג מיט א נאטירליכער געריכטס־פראצעדור.

י. אינפעלד.

אונזער תבואה־פאליטיק

ביים בעטראכטען דעם עפעקט פון אונזער איצטיגער תבואה־פאליטיק, דארף מען זיך אפשטעלען אויף די בעזונדערע פעהלערן פון די דא־זיגע אינסטיטוציעס, וועלכע בעזיצען היינט די פאקטישען מאנאפאל אויף תבואה־עקספארט.

צווישען די אנהענגער פון די עקספארט־פרעמיעס זענען פערהאן סיי אין די רעגירונגס־קרייזען סיי אין די ווירטשאפטליכע קרייזען צוויי לאגערן, וואס רעפרעזענטירען פערשידענע ריכ־טונגען. איין צד פאדערט אפצושאפען די פריווי־לעגיעס פאר דעם תבואה־עקספארט־פערבאנד און צו געבען פרעמיעס יעדען עקספארטירער אהן קאנ־טינגענט בעשרענקונגען. מכילא מאנט זיך דער צווייטער צד ארויס פאר א פולשטענדיגער ליקווידא־ציע פון עקספארטירען־פערבאנד. צו דעם צווייטען לאגער געהערען די ארגאניזאציעס פון פוילישע גרויס־גרונד־בעזיצער, די האנדעלס־קאמער און דער גאנצער תבואה־האנדעל.

דער צווייטער לאגער מיט'ן גע־ו. מיניסטער פון יוזעף נאשטשינסקי בראש פאדערט ווייטער פארט־צוזעצען די אקציע פון די תבואה־פרעמיעס, לויט'ן פרינציפען פון א קאנטינגענט און אומבעדינגטען מאנאפאל.

דער אויסגאנגס־פונקט פון דער דאזיגער אקציע, וועלכע עס פראפאגירט הר' נאשטשינסקי איז, די סטאביליזאציע פון די פרייזען אויפ'ן אינלענדישען מארק, דורך א פערשטענדיגונג מיט דעם דייטשען תבואה־קאנצערן, כלפי הוץ דארף די דאזיגע תבואה־פערפולשטענדיגט ווערען מיט דער אקציע פון תבואה־דרעזערווען.

וואס בעדייט דאס אלעס?

דאס בעדייט א כירורגישער שניט, וועלכער איז אויסערגעוועהנליך געפעהרליך און וועלכער וואלט ראדיקאל געענדערט די ביז־איצטיגע ווירטשאפטליכע פרינציפען אין פוילען.

די פערשטענדיגונג מיט דעם דייטשען קאנצערן קאן געשעהן בלויז אויפ'ן גרונד פון א גרינדליכען קאנטינגענטירען און קאנצענטרירען דעם עקספארט אין איין צענטראלע, וועלכע וועט האבען דאס אויס־שליסליכע רעכט צו עקספארטירען תבואה פון פוילען. א חוץ דער דאזיגער צענטראלע, וועט קיין איינציגע ארגאניזאציע און קיין איינציגע פראד־דוקציע נישט האבען דאס רעכט צו עקספארטירען קארן פון פוילען, די עקספארט־גרעניצען וועלען אפגעשלאסען ווערען און דאס אויסשליסליכע רעכט אויף עקספארט וועט אזוי ארום האבען איין יורידישע פערזאן. מיט אנדערע ווערטער הייסט עס, אז עס וועט אין פוילען געשאפען ווערען א ריקוויכטלאזער מאנאפאל פון תבואה־עקספארט, וועלכער וועט — ווי מיר זעהען — ארומנעהמען, אויך גלייכצייטיג דעם מאנאפאל פון אימפארט. (ווען מען וועט, למשל, אימפאר־טירען תבואה קיין פוילען).

דער אינערליכער תבואה־האנדעל וועט פאר־מעל זיין א פרייער; אבער גלייכצייטיג דארף אויך דערען אין קראפט די ברייטע אקציע פון תבואה־רעזערוען, געפיהרט פון מלוכה'שע און האלב־מלוכה'שע ארגאניזאציעס. ביי די גרויסע מיטלען, מיט וועלכע די דאזיגע ארגאניזאציעס וועט זיין פערפיהען, ביי א רייהע שטייער־פריווילעגיעס וכדומה, פון וועלכע זי וועט אהן שום ספק גענייסען, וועט זיך אויסבילדען צו א ארגאניזאציע, וועלכע וועט האבען דעם פאקטישען מאנאפאל און אינערליכען האנדעל.

אויף אזא מין אופן וועלען מיר בעקומען א ריזיגען מלוכה'שען מאנאפאל, ד. ה. דעם תבואה־מאנאפאל, געשאפען דורך דער מלוכה מיט דער הילף פון עפענטליכע רעכט יסוד מיטעל און וועל־כע וועט איבערגעבען יעדען אומזיסט צו א פרי־וואט־ארגאניזאציע צו עקספלואטירען.

וואס וועט בעדייטען די דאזיגע נייע „הילף“ פון דער מלוכה פאר דער לאנדווירטשאפט? דאס וועט הייסען, אז די לאנדווירטשאפט געהט ארונטער אונטער די שוץ־פליגעל פון דער מלוכה, און אז זי וועט נישט קענען מאכען קיין איינציגע זעלבסט־שטענדיגען שריט אהן דער הסכמה פון דער רע־גירונג.

די קאניונקטור פון דער לאנדווירטשאפט אין פוילען וועט זיין אפהענגיג פון דער, ארער יענער אנשטאלונג פון די אויס־גערופענע „מאסנער־ענדע קרייזען“.

מיט אנדערע ווערטער הייסט דאס, אז מיר טרעטען אויף א וועג, וואס פיהרט צו א פוילען תבואה־מאנאפאל, און לויט אונזער מיינונג — אויף א זומפיגען און געפעהרליכען וועג, אויף וועלכען דער וואגען פון דער פוילישער לאנדווירטשאפט קאן זיך לייכט איבערקערען, און ער לכל־הפחות שטארק בעשעדיגט ווערען.

די דאזיגע פאליטיק איז א שעדליכער עקס־פערימענט, וועלכער איז אויך פון קאנסטיטוציאנעלען געזיכטס־פונקט — לויט אונזער מיינונג — נישט דערלאזבאר.

ש. ז.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאראווירען, נאז, האלז און זונגען קראנקה.
קאנסטאנטינער 9. טעלעפאן 27-81.
ארדינירט פון 12—2 און פון 5—7. נעכט אויך פון
7—8 צייט זונטאג פון 10—11 און 17

לאדזשער קאמעראל־טעאטער „ארט“ אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל
קינסטל. לייט. מ. בראדערזאן, דיר. י. סטרונאטש, קאמפ. ד. ביינעלעס
קאנפעראנסיער: נתן וויינסבערג.
היינט, מיטוואך, 9.30 אוונט צום 44 טן מאל א פאפול. פארשטעלונג צו ביליגע פרייזען פון 1 ביז 3 זל.
18 שלאגער־נומערן 18
ס'ווערט געשפילט: „חי־געלעבט“
לעצטע פארשטעלונגען פאר די פרעמיערע פון נייעם פראגראם.
בילעטען צו בעקומען יעדען טאג ביי דער קאסע פון טעאטער פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכם.

א שלאף מענטשעל...

(שטיפערייי)

...איך בין אמאל געווען א מענטש ווי אלע מענ־שען: געזונט און שטארק און געארבייט. מפרנס געווען א פרוי מיט קינדער, און די פרוי האט גע־קוקט אויף מיר ווי אויף א מאן, און די קינדער האבען מיך בעטראכט פאר זייער טאטען. צווישען די לאנדסלייט האב איך געשפילט א ראלע, זיי האבען מיך געהאלטען פאר א חכם און א מענטש. ביי מיר האבען זיי געפרעגט עצות, ב יימיר האבען זיי אלעמאל געכאפט א נמילת חסד, איך בין געווען זייער אלץ מיט אנאנדער.

מיין נאמען איז איטשע־חיים. האט מען מעהר נישט געהערט נאר איטשע־חיים. וואו מען האט גע־דארפט אנ'אויג, איז איטשע־חיים געווען אויף די פיס. האט מען געדארפט גרינדען א פעראיין פון אונזער שטעטעל, בין איך געווען דער גרינדער, בין איך געווען דער פרעזידענט. האט מען געדארפט גרינדען א שפאר־קאסע, האב איך זי געגרינדעט. אט מען געדארפט מאכען געלד פאר אונזערע ארי־מע לייט, האב איך גענומען א טעאטער און פער־קויפט בילעטען, אפילו די פיעסע האב איך אויס־געקליבען, און איך האב געזאגט: „דאס פינטעלע יוד“ איז געבליבען דאס פינטעלע יוד; האב איך געזאגט: „דאס גאסען־מיידעל“ איז געבליבען דאס גאסען־מיידעל.

הקיצור, איטשע־חיים און איטשע־חיים. וואו מען האט געדארפט אנ'אויג איז איטשע־חיים גע־ווען אויפ'ן פלאץ.

וואס טוט איך מעהר: אונזערער א לאנדס־מאן, א נארנישט, אנ'אויסוואורף, נעהט איינמאל און ווערט משוגע און האט חתונה, וואלט ער אפ קיים זיין ווייבעל דריי חדשים און אין אויס צייט — ענטלאפען געווארען! און וואס ער האט נאר פערמאגט, האט ער מיטגענומען מיט זיך: דאס ביסעל צירונג, די פאר טאלער, און דאס ווייבעל איז געבליבען ווי אויפ'ן וואסער.

הער־זשע, מיינט איהר, האט איהר מפרנס געווען? איך, איטשע־חיים! איך האב געגעבען יע־דע וואך 5 דאלאר. אמת, ס'איז נישט געווען מיין געלד. פון מיין קעשענע, ס'איז געווען דאס געלד פון אונזער פעראיינס־קאסע, אבער איך האב אויסגע־פיהרט אז מען זאל דאס איהר געבען.

שפעטער האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס ווייבעל איז געבליבען אין „אנדערע אומשטענדען“, און ווען זי איז, מיט מזל, געלעגען געווארען און געהאט א יונגעלע, איז ווער, מיינט איהר, האט געפראוועט דעם ברית? איך, איטשע־חיים!

מענשען מיט בייזע צינגער האבען טאקע גע־רעדט, אז איך בין דער טאטע פונ'ם קינד — אז נישט, וואלט איך זיך נישט אזוי מתעסק געווען... און אז טאקע נוליב דעם איז דער מאן אהרער ענטלאפען, אט אזוי האבען מיאוסע מיילער גערעדט, אבער איך האב מיר געטון מיינס: און בין אנגע־גאנגען מיט מיין הילף, מיט מיין שטיצען דאס יונ־גע ווייבעל.

און טאמער איז א לאנדסמאן אריין און א שטיקעל געשעפט און ער האט בעדארפט האבען א פאר הונדערט טאלער, צו וועמען איז ער געקו־מען? צו מיר, צו איטשע־חיים'ען! און איטשע־חיים האט נישט גערוהט ביז דער לאנדסמאן האט בעקו־מען דאס געלד. הכלל, איטשע־חיים דא און איטשע־חיים דארט און אומעטום!

אט אזוי איז עס געגאנגען כסדר: איינער איז קראנק — איטשע־חיים. איינער האט נישט אויף דירה־געלד — איטשע־חיים. איינער האט נישט אויף יום־טוב — איטשע־חיים!

איז פון צופיל ארומלויפען און ארומפלאפען בין איך קראנק געווארען.

האט זיך אנגעהויבען א סדרה מיט דאקטוי־רים, האט איין דאקטאר געהייסען ליגען, א צווייטער האט געהייסען א סך געהן, א דריטער האט מיך געהייסען שוויצען א סך און א פערטער האט גע־טענה'עט, אז שוויצען איז פאר מיר אנ'אומגליק, א מלאך־המות... איז געקומען א פינפטער און געהייסען מאכען גימנאסטיק, איבונגען, בעווע־גונגען. מיין בלוט איז וואסערדיג, האט ער געזאגט, טאר איך נישט עסען קיין פלייש — נאר נישט קיין פלייש!

איז געקומען אנ'אנדער דאקטאר, און געמאכט פון ערשטען דאקטאר פיפקע: עסט נאר פלייש, האט ער געזאגט, וואס מעהר פלייש! פלייש וועט אייך גע־בען א סך בלוט. דער עיקר זאלט איהר עסען גוטע, ואפטיגע פליישען. א חוץ דעם וואס אייער בלוט איז שיטער, וואסערדיג, האט איהר אויך נישט גענוג בלוט, אייער הארץ האט נישט וואס צו פאמפען, און טוט נישט. דאס איז דאסזעלבע ווי א מענטש זאל האבען א גוטען אפעטיט צום עסען, נאר ער האט קיין עסען נישט. זאל איך עסען וואס מעהר פלייש און געלבלעך פון אייער און טרינקען מילך און זיצען אויף דער לופט, נישט ארבייטען, נישט זאגען, נישט געהן צו קיין מיטינגע, האבען א סך רוה און נישט דאבען אין זינען די וועלט, נאר זיך...

און נאכאמאל מיר אנגעזאגט: „נישט ארבייטען א פאר חדשים“!

— מאוועט רען זאל ארבייטען? — האב איך איהם געפרעגט.

— זאל אייער פרוי ארבייטען! — האט ער געענטפערט, — איהר האט געארבייט 22 יאהר, מעג זי האך ארבייטען 2 חדשים. נישקשה, ארבייטען איז וועהר געזונט.

האב איך געפאלגט נישט נאר דעם לעצטען דאקטאר, נאר אויך אלע פריהערדיגע דאקטוירים. און דער סוף איז, אז איך האב נישט דעם כח פון א פליג. איך וואלט געוועזען א סך געזונטער און א סך רייכער ווען איך הויב זיך נישט א, מיט ד. דאקטוירים קומען מיר פאר ווי זייגער־מאכערס: און זייגער־מאכערס נעמען זיך צו א זייגערל, מ'נעמט איהר שוין דאס זייגערל ארויסווארפען. עס וועט שוין נישט ארבייטען. אדער ס'וועט לויפען, אדער ס'וועט קריכען, אדער די זייגערלעך הערען זיי פער־טשעפען... איהר וועט זיך שוין מעהר אויף דעם זייגערל נישט קענען פערלאזען. דאס איינגענע איז מיט דאקטוירים, ווען זיי נעהמען „פיקסען“ א מענשען... זיי צושרויפען איהם אזוי די נערוועען און זיי צורעדען אזוי זיין „סיסטעם“, אז ער ווערט און נאכצען אויס מענש... ער ווערט א קאנדידאט פאר'ן קבר...

איצט, ווי איהר קוקט מיך אן, בין איך א שלאף מענטשעל, א צובראכענער שערבען. איצט האב איך, סך־הכל, 94 „בלוט־דרוקען“, און דארפען דארף איך האבען נישט ווייניגער ווי 140.

איצט בין איך אזוי שלאף, אז כ'קען נישט אטעמען, זאגט מען מיר: „לופט“, נאר לופט וועט מיך שטעלען אויף די פיס. לאזט זיך אויס, אז די לופט איז נאך ערגער פאר מיר. ווען נישט די לופט, וואלט איך זיך געפיהלט א סך בעסער. מענשען לאכען פון מיר: סטייטש, זאגען זיי, וואו איז דאס געהערט געווארען, אז א יוד זאל קענען לעבען אהן לופט? מילא, אהן עסען, אהן טרינקען, דאס לאנט זיך נאך אויפ'ן שכל. אבער אהן לופט? לאז איך זיי לאכען און איך טענה מיר מיינס — אז אהן לופט פיהל איך זיך בעסער, איז אבער די צרה, וואס אומעטום איז דא לופט. זוך איך אנ־ארט וואו ס'איז קיין לופט נישטא... אפשר ווייסט איהר פון אזא געגענד וואו ס'איז נישטא קיין לופט? כ'על אייך געבען טויזענד דאנקען, וועל איך אייך געבען.

און טאמער איז מיר נאך ווייניג, קומט זיך צוגעהען מיין עלטסטער זוהן, א שטיקעל שרייבער, און ער הייסט מיר שלאפען ביי אפענע פענסטער, אפילו אין די גרעסטע פרעסט, זאגט ער, זאל איך אפען האלטען די פענסטער. און איך זאל מיר יערען זאכט מאכען א וואנע און יערען אינדערפריה נעמען א קאלטען שפריץ. און איך זאל נישט עסען קיין סך. אנדערש, זאגט ער, וועל איך נישט געזונט ווערען, און מיין יונגערער זוהן העלפט ארויס דעם עלטער־רען און די פרוי מיינע העלפט זיי ביידען ארויס, און איך גאה העררהייל אויס ווי א יאהר־צייט־ליכט...

ב. קאוונער.

יודישע גאסטן-פרוי גיט אויס דער פאליציי דעם אלפאנס

וואס האט זי עקספלואטירט

איהר „חתן" נארט איהר אויס 60000 פעזעס און צווינגט זי זאל זיך ווידער אומקעהרן צו פראסטיטוציע

אין „די יודישע צייטונג", וואס ערשיינט אין בוענאס איירעס, לייענען מיר:

פון דעם פאל, וואס ווערט דא געמעלדעט, וועט דער לעזער קענען האבען א פארשטעלונג וועגן דער פערברעכערישער טעטיגקייט פון די אומבארידיגע און געוויסענלאזע ברואים, די הנפיאנעס (אלפאנסען), וועלכע שטעלען זיך נישט אפ פאר קיין שום זאך אין זייער אומענשליכען און מבזה'דיגען האנדעל מיט מענשעע פלייש און קיום האבען זיי שוין איינגעארט א קרבן און וועלכע זיי אויך האבען וועלען זיי אנהם שוין פון האנטען און לייכט נישט ארויסלאזען. און אויב עס טרעפט זיך שוין אמאל וען איינע פון זייערע פערפירטע קרבנות געלינגט זיך ארויסצורייסען פון זייערע נעגעל, אבער האלטען זיי נישט און נוצען אויס אלע מיטלען, ביז עס געלינגט זיי ווידער אמאל אריינצוכאפען איהר אין זייער נעץ.

איינע פון די עהנליכע קרבנות, ראקעל ליבערמאן, וואס האט געארבייט אין א „הויזעל" אויף דער גאס וו. האט די טעג אויסגעגעבען פאר דער פאליציי איהר עקספלואטאר, סא. אמאן כאסע קאהן.

די פרוי ליבערמאן האט איבערגעגעבען סענסאציאנעלע איינצעלהייטען וועגן דעם אופן, ווי אזוי קאהן האט זי אפגענארט, בעשווינדעלט. צוגענומען איהר געלד, און זי געצוואונגען זיך צוריקצוקעהרען צו דעם שענדליכען פראסטיטוציאנס מסחר, פון וועלכען זי האט זיך שוין געהאט בעפרייט.

די פערפיהרטע פרוי ראקעל ליבערמאן האט 3 יאהר צייט געארבייט אין א „הויזעל" אויף דער גאס וו. ביז דעם 1928טען יאהר, ווען זי האט בעשלאסען אויפצוגעבען דעם שענדליכען מסחר און מיט איהר אפגעשפארטען קאפיטאל האט זי גע'עפענט א געשעפט פון מוזיקאינסטרומענטען.

נישט אזוי לייכט האט זי זיך געגעשלאסען אויף דעם שריט, ווייל זי האט גוט געקאנט, אז דער רופיאן, וואס האט זי עקספלואטירט, וועט גע־כער נישט פלייבען גלייכגילטיג צו דער געשעהעניש און וועט זוכען צו נעהמען נקמה פון איהר, אבער ענדליך האט זי זיך ענטשלאסען און פערווירקליכט איהר פלאן.

אבער באלד פון דער ערשטער צייט פון איהר איינארדענען זיך מיט א געשעפט, האט זיך געלאזט פיהלען די ווירקונג פון די רופיאנעס, וועלכע האבען אנגענומען אלע מיטלען, אז דאס געשעפט זאל איינטערגעהן.

אויף יעדען טריט און שריט האט זי זיך אנגעשטראפען אויף גרויסע שוועריגקייטען און בע־לאסטונגען, און דאס איז געווען די ארבייט פון די רופיאנעס, וועלכע האבען איין וואו אזוי געהאלט איבערצוקען, אז זי זאל זיין געצוואונגען צו אויפגעבען די נייע פרנסה.

אין איינעם א טאג איז אין געשעפט אריינגעקומען א יונגערמאן, גאנץ קארעקט געקליידעט, פון א פיינעם אויסזעהן (דאס איז געווען קאהן) און געקויפט איניגע זאכען. אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואס ער איז געווען דער איינציגער קונה אין געשעפט, האט ער פערפיהרט מיט איהר א שמועס וועגען פערשידענע אנגעלעגענהייטען. ער האט גע־רעדט זעהר פיין און העפליך. ארויסווייזענדיג גרויס אינטערעס צו דער ליבערמאנס גורל.

אזוי איז דער פארשוין געווארען אן אפטער אורח אין איהר געשעפט, מיט זיינע זיסע רייד האט ער זיך איהם איינגעגעבען צו געווינען דער ליבערמאנס הארץ און ווען ער האט איהר געמאכט א היראטספארשלאג, האט ער בעקומען פון איהר א פאזיטיווע ענטפער. און אום זי צו מאכען גלויבען, אז ער מיינט דאס גאנץ ערנסט, האט קאהן גענומען די ליבערמאן און איז מיט איהר אוועק אין א צווילרעגיסטער, וואו זיי האבען אונטערגעשריבען די נויטיגע פארמולארען אויף א בעשטימטע דאטום, ווען זיי האבען בעדארפט קומען נאכאמאל דורכצופיהרען די היראטסצערעמאניע אין ציוויל.

קאהנ'ען האט זיך אבער נישט געלוינט די באלדיגע חתונה און ער האט זי אפגעלעגט אויף א אומבעשטימטער צייט.

די ליבערמאן, וועלכע האט געהאט צו איהם פולען צוטרויען האט קיין שלעכטס נישט איבערגעטראכט, און איז איינגעגאנגען אויף אלע זיינע פארשלאגען. קאהן האט אויך געמאכט גלויבען זיין כלה אין זיינע אויסערגעוועהנליכע סוחרישע פעהיגקייטען, צוליב וועלכען עס האט זיך איהם לייכט איינגעגעבען אויסצופרעסען ביי איהר אלעמאל גרעסערע סומעס געלד, וואס זי האט אפגעשפארט פון דעם לאנג־יאהריגען האנדעל מיט איהר קערפער.

אזוי ארום האט זיך איהם בייסלעכווייז, דורך פערשידענע פארמען איינגעגעבען ארויסצובעקומען ביי איהר דעם גאנצען קאפיטאל, א סומע פון 60 טויזענד פעזאס, פאר וועלכען געלד ער האט גע־קויפט א הויז און דריי קאפע־הייזער.

די אלע הייזער זענען אויף זיין נאמען.

האבענדיג דערגרייכט זיין ציל, האט קאהן געצוואונגען די ליבערמאן אז זי זאל זיך צוריקנעהמען צו איהר אמאליגען מסחר פון פראסטיטוציע, און דאס גאנצע געלד, 5 טויזענד פעזעס א מאנאט אומגעפעהר, וואס איז אריינגעפאלען, האט ער זיך צוגענומען, און איהר נישט געלאזט אפילו אויף זיך צו מאכען א קליידעל, מיט וועלכען זי זאל קענען ארויסגעהן אויף דער גאס. ער האט זי עקספלואטירט אויף א שרעקליכען אופן און נישט זעלטען אפילו גע־לאזט הונגערן.

שוין נישט קענענדיג איבערטראגען מעהר אזא ברוטאלע און אומענשליכע בעהאנדלונג פון איינעם, וואס איז אויפגעקומען אויף איהר חשבון, האט זי בעשלאסען איהם אויסצוגעבען פאר דער פאליציי.

דער רופיאן קאהן איז ארעסטירט געווארען ביי א רופיאנישער פאמיליע, וואו ער האט זיך אויסבעהאלטען.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז קאהנס קאפיטאל דערגרייכט צו 150 טויזענד פעזאס, און אז ער איז דער עקספלואטאר פון דער פרוי סארא סיללע, וואס ארבייט אין א „הויזעל".

דאס רופיאנישע געזינדעל האט באלד ווי עס האט זיך אינפארמירט וועגען קאהנס ארעסט, אנ־געפאנגען צו ארבייטען פאר זיין בעפרייאונג, זוכען אלע מיטלען אויף מבטל צו מאכען דעם פראצעס.

דער פעראיין פון די רופיאנעס, האט געלאזט רופען צו זיך און, לאקאל די ליבערמאן און איהר אנגעבאטען 15 טויזענד פעזאס, און איהר אויך פערשפראכען צוריקצוקעהרען איהר צוהערונג, אבי זי זאל צוריקציהען איהר בעשולדיגונג געגען קאהנען.

מען האט איהר געדראהט מיט נקמה, אויב פאל זי וועט נישט נאכקומען זייער ביטע, זיי וועלען זיך לאזען קאסטען אפילו ביז א מיליאן פעזאס און אויספיהרען זייערס, אזוי האבען די אנפיהרער פון די רופיאנעס דערקלערט דער ליבערמאן.

יודישע עלטערן צווינגען זייער טאכטער זיך צו פערקויפען

ווילנע.

נעכטען בייגאכט האט זיך אין א פרעהליך הויזעל אויף דיסגענסקע גאסיל וועלכע כ'האט די יודישע פרוי ש. אפגעשפילט א גרויסער סקאנדאל.

די פרוי ש. מיט איהר מאן זענען בעפאלען זייער חתונה־געהאטע טאכטער, וועלכע געפינט זיך אגב אין אנדערע אומשטענדען און האבען זי גע־שלאגען מכות רצח.

ביזה'ן געשלעג זענען אויסגעבראכען געווארען די שיכען און די טאכטער איז א פערבלוטיגטע ארויס... אפען אויפ'ן הויף וואו ס'האבען זיך אויף די געשרייען געהאט פערזאמעלט פיל מענשען.

דאס יונגע ווייבעל האט בעגייסטערנדיג זיך מיט טרעהרען דערצעהלט פאלגענדע טראגישע געשיכטע:

מיט א יאהר צוריק האט זי חתונה געהאט מיט א געוויסען ב. צוליב געוויסע סיבות איז אבער איהר מאן קורץ נאך דער חתונה אנטלאפען קיין ליטע און געפינט זיך איצט אין שאוול און זי איז דא געבליבען אין ווילנע א מעוברת'ע און אנדערע אומשטענדען.

די גאנצע צייט פלעגט איהר אויסהעלפען דער שווער. אבער לעצטענס האט ער זי אנגע־הויבען צו שטיצען אלץ ווייניגער, געפינענדיג זיך אין א שווערער לאגע, האט זי בעשלאסען צו ווענ־דען זיך צו איהר מוטער ש. נאך שטיצע.

די מוטער האט זיך אבער ענטזאגט איהר צו העלפען און ווי די טאכטער דערצעהלט, האט די איהר געמאלדען, אז זי קאן פערדינען פונקט ווי דאס טון אנדערע „מיידלעך", וועלכע געפינען זיך ביי איהר אין הויז.

— ווען איך האב זיך אבער אפגעזאגט צו פאלגען די דאזיגע „עצה" און האב פערלאנגט זי זאל מיר מאכש אומקעהרען דאס געלד, וואס זי קומט מיר אגב, האבען זיך מיינע עלטערן פלוצ־לונג געווארפען אויף מיר און אנגעהויבען צו שלא־גען מכות רצח און ענדליך ארויסגעווארפען אויפ'ן גאס.

איינער א שכן האט דאן אפגעפיהרט דאס צובלוטיגטע ווייבעל אויף זא־עטשע, וואו זי וואוינט אלס קוואהטיראנטין ביי א הארטיגער יודישער משפחה.

דער פאקט, אז יודישע עלטערן האבען גע־וואלט צווינגען זייער טאכטער צו פראסטיטוציע, האט געמאכט אויף די אלע, וואס האבען אויס־געהערט די דאזיגע געשיכטע א שווערען רושם.

—:8:—

זאל פילהארמאניע
דער כהן גדול פון די חזנים,
דער נאמהאפטער שלוח־צבור פון פאלק ישראל
מאנטאג, ד. 24. פעברואר
8.30 אין אוונט
נארוטשאוויטשא 20
ניו־יארקער אבערקאנטאר אובערגלייכליכער מנגן
זייבוועל
קאנצערט
טרעט אויף נאר מיט 1 קאנצערט
בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון „פילהארמאניע".
15076

סגיעג נאכ'ן שאטען

(45 (סענסאציאנעלער ראמאן)

דאבקעוויטש האט געמאלדען וועגן זיין כוונה, תיכף אדורכשפאצירען זיך אין וואלדמאנס וואוינונג און דורכפיהרען דארט א צוגאב־רע־וויזיע.

מיט א זיפץ פון דערלייכטערונג האט וואלד־מאן ארונטערגענומען די רעה לעך און אפגעלייגט זיי אין א זייט.

— א פיינע געשיכטע... עס וועט אויסקומען גאר בקרוב אדורכצומאכען גאר נישט קיין אנ־גענעהמע מעשיות. און דא וועלען זיך נאך ארייננמישען די צייטונגען: אין גיכען נאך סענ־סאציעס וועלען זיי זיך פאר גאר נישט אפשטע־לען... דאס, מיין איך, איז דאס געפעהרליכסטע...

צוקומענדיג צום טיש, האט ער שנעל אדורכ־געקוקט אלע טאג־צייטונגען:

פון אלע בלעטער האבען אויף איהם גע־קוקט זיינע פאטאגראפיעס, אין יעדער שורה האט זיך געפלאנטערט זיין נאמען.

— אינטערעסאנט... זעהר אינטערעסאנט! — האט ער געברומט פאר זיך — פון איין זייט דער גאנצער אויספארש־נגס־אמט און פון דער צווייטער — די גאנצע אונגעהוירע מאכט פון דער פרעסע. און — לסוף, ווי נאר ס'וועט פיגט־מער וועיען — דער פערזענליכער בעזוך פונ'ם גראף בענסדארף. הכלל, א זעהר משוקוע טיכו־ציע!... עס מאכט דעם איינדרוק, ווי איך וואלט געווארען דער צענטער פון דער וועלטס־אויפ־מערקזאמקייט.

סוועטער אין פאמעליך האבען זיך געצויגען די נאכמיטאג־שעה'ן.

מיט'ן צופאלען פון אוונד האט גאנץ ווארשא געהאלטען אין איין רעדען וועגען דער לעצטער סענסאציע.

די רעדאקציעס פון די צייטונגען האבען געמייסטערקוינט פאנטאסטישע געשיכטעס וועגען דעם ליפאווסקי מארד, די טיפאגראפישע מאשינען האבען פיבערהאפט געארבייט און ארויסגעווארפען אין דער גאס גרויס צעהנדליגער און הונ־דערטער טויזענדער עקסטרא ביילאגעס, וועלכע די צייטונגס יונגלעך האבען צושריגען אין אלע גאסען.

די יאגד האט זיך אנגעהויבען!

קאפיטעל עלף

דער דועל

דער גראף בענסדארף האט געלייענט די אלע צייטונגען און עקסטרא־טעלעגראמען, נישט אדורכלאזענדיג קיין איינע.

ער האט אויפמערקזאם נאכגעפאלגט יעדע קלייניגקייט, אריינגעטראכט אין יעדער שורה, און נאך מיטאג בעפוילען דעם לאקעי צו דער־לאנגען איהם זיין הוט און פאלטען.

ער האט געהאט אין די געדאנקען א גענוי בילד פון דעם פארגעקומענעם.

אפגעגעסען האט ער נישט געאיילטערהייד, מיט א גאנץ היינעם אפעטיט, נישט בעלעסטיגענ־דיג זיך מיט איבעריגער אומרוהיגקייט און זארג.

אויסטרינקענדיג א גלאז קאווע, האט ער דורך א גוב'דיג ערקלערט, אז ער גייט מאכען א שפאציר פאר'ן שלאף.

נישט־גאייליג, מיט א זיכערען שריט איז ער ארויס אין דרויסען און פערויכערט א ציגאר.

— דערלאנגען דעם אויטא, הער? — האט הכנעה'דיג א פרעג געטון דער לאקעי.

— ניין, א טאקסובקע.

דער לאקעי האט א מאך געטון מיט דער האנד, און צום טראטואר איז צוגעפאהרען א טאקסובקע.

— לעשנא! — האט דער גראף בעפוילען פריינטלענדיג זיך איינגעוועניג.

ער האט א קוק געטון אויפ'ן זייגער: ס'איז געווען ארום האלב צעהן.

דער אוונד איז געווען א שטילער און אנ־גענעהמער:

אין שטאט האט זיך געפיהלט דער אטעם פון דער ווייסעל.

ווען די טאקסובקע איז שוין געווען נאהענט צום ציל, האט בענסדארף ארויסגענומען פון טאש א קליינעם גלאנצענדיגען אינסטרומענט, וועלכען ער האט אויפמערקזאם בעטראכט.

דער חפץ איז געווען געמאכט פון ניקעל און עהנליך אויף א רעוואלווער.

דער מעכאניזם האט א גלאנץ געטון אויף דער שיין פונ'ם עלעקטרישען לאמטערן, וואס זיי זענען פערבייגעפאהרען.

דער דאזיגער חפץ, וואס איז אויך געווען שטארק עהנליך אויף אנ'אויטאמאטישע פעדער פלעגט געברויכט ווערען אין בעוועגונג דורך געפרעסטע לופט. די ספרענזשינע איז געווען אזא פעסטע, אז בענסדארף האט זיך געמוזט גוט אנשטרענגען, כדי אנצוציהען זי.

ער האט פאזיטיג אגעלאדענט די קאמערע מיט דריי קליינע פאטראנען, וועלכע ער האט ארויסגענומען פונ'ם גאלדענעם שאכטעלע, וואס איז געווען אנגעהאנגען אינ'ם זייגער זיינעם.

מיט א נאך גרעסערער פארזיכטיגקייט האט ער ארייננגעלעגט דעם לופט־רעוואלווער אין טאש, בעמיהענדיג זיך נישט אנצוריהרען דאס צינגעל.

די טאקסובקע איז געפאהרען איבער לעש־נא־גאס.

בענסדארף האט אנגעקלאפט צום שאפער דורכ'ן פענסטערל, און דער אויטא איז צוגעפאה־רען צום טראטואר.

בענסדארף איז ארויס, און זיך געלאזט ווייטער גיין צופוס.

ער האט ביי א יונגעל געקויפט א צייטונג, וואס איז נאר־וואס ארויס, און זיך דערוואוסט, אז איינער פון וואלדמאנס אויטאמאבילען איז מיט עטליכע שעה צוריק געפונען געווארען ביי דעם איינגאנג פון א גרויסען מאגאזין, וואו ער איז ביי טאג איבערגעלאזט געווארען, און איז אפגעשטאנען א גאנצען טאג.

בענסדארף האט באלד געפונען דאס הויז, וואס ער האט געזוכט.

איידער ער איז ארייך אינעווייניג, האט ער בעטראכט דאס גרויסע הויז פון דרויסען: דריי פענסטער זענען ליכטיג געווען אויפ'ן צווייטען שטאק, צוויי — אויפ'ן דריטען. אויבען, אונטערן דאך איז געווען פינסטער.

ער איז ארייך אין דעם פאראדנעם איינגאנג, און זיך אפגעשטעלט ביי דעם רשימה־ברעטעל פון די לאקאטארען.

— אהא! דא געפינט זיך אויך א טאנץ־קלוב, און דאס טאקי וועט זיין א גוטער אויסרייד פאר'ן ווינדע־יונגעל...

(פאכטזעצונג קומט).

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערס אויף יורידישע פראגען, וואס ווערן צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

בכדי צו דערלאנגען אן׳אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערן דער קופאן מיט דער ראטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארויסגעשיקט. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערן.

113 2.2. פון נארוטאוויטש:

דאכאדאוע שטייער דארף מען צאהלען נישט בלויז נאר, ווען מען פיהרט אן׳אונטער־נעמונג און מען קויפט אויס א פאטענט, נאר פון יעדער ארט הכנסה, וועלכע איבערשטייגט דעם דזוי גערופענעם לעבענס־מינימום.

ווי באלד איהר זענט פאראליזירט און האט בכלל נישט קיין שום הכנסות, דארפט איהר קיין איינקונפט שטייער, פארשטעהט זיך נישט צאהלען און דעם פארלעגענעם חוב דארף אייך געשאנ־קען ווערען דערלאנגט וועגען דעם ענטשפרע־כענדע בקשות.

214 דעם האנדעלס־אנגעשטעלטען פעראיין אין ו.

אויב די פאבריק איז אפגעברענט געוואָרען און איהר זענט צוליב דעם נישט ביכולת ווייטער צו בעהעגען די אונטערנעהמונג, האט איהר דאס רעכט צו קינדיגען דעם אנגעשטעלטען פערזאנאל אהן יעדער ענטשעדיגונג.

די קינדיגונג מוז אבער געמאכט ווערען אין א שריפטליכער פארם אין אמשפ׳נסטען אין משך פון 1 חודש נאך דער שרפה.

א פראבע טערמין פאר לענגער נישט דויערען, ווי 3 חדשים. קוים האט דער אנגעשטעל־טער לענגער געאַרבייט אין דער אונטערנעהמונג קומט איהם אומבעדינג א 3־חדשים׳דיגע קינ־דיגונג.

איבעריגענס אפילו אין משך פון דער 3־חדשים׳דיגער פראבע־צייט טאר אויך נישט אן׳־אנגעשטעלטער ענטזאגט ווערען גלייך אויס׳ן ארט, נאר איהם קומט דעסגלייכען א 2־וואכענ־דיגע קינדיגונג, וועלכע הויבט זיך אן צו רעכע־נען פון יעדען 2 און 16.

מיט׳ן ערקלערען א פירמע אן׳אופדלאסטש ווערט דער אבמאך מיט אן׳אנגעשטעלטען נישט אויפגעלעזען.

דעסגלייכען ווערט אויך דער אבמאך נישט אויפגעלעזען, ווען די אונטערנעמונג גייט איבער אין רשות פון אנדערע בעלי נתים.

אין ביידע פאלען האבען די אנגעשטעלטע דאס רעכט אויף א 3 חדשים׳דיגע קינדיגונג.

בילדער פון פאריז

(ענדע פון 3־טער זייט).

רע. די מלחמה האט געטליעט אין דער וועלט מיט איהר נאנצען פענאמענאלען כח, האט ווארעם נע־וואלט אפשטעלען דעם בראנד. ארומגענאנגען איז ער אין רעסטאראן פון דער רעאקציע. פלוצלינג האט זיך אויסגעשטרעקט א בעהאפענטע האנד פון א בליטרען מערדער און האט מיט איין וועקס אבגערוימט פון וועג איינעם פון די שענסטע מענ־שען פון נאטס ערד.

דער, וואס האט אין יענער נאכט נישט געוועהן די מאנמארטר — דער האט זיך נאך קיינמאל נישט בעוועהן ווי א בליץ האט די ידיעה פון אטענ־טאט אויף זשארעס׳ן איבערגעצויגען גאנץ פא־ריז און ווי איין מענש, האט גאנץ די מאנמארטר געהאט אויף די ליפען דעם נאמען: זשא־עס.

ווי איין מענש האט גאנץ די מאנמארטר איהם געטראגען אהיים, ווי איין מענש האבען זיך טוי־זענדער און טויזענדער מענשען געצויגען נאך זיין פערהאונדעטען קערפער. גאנץ די מאנמארטר האט געוויינט.

אלע האבען געפיהלט, אז זשארעס איז דער ערשטער קרבן פון דער מלחמה, אז נאך איהם וועט זיך דער קאנאן צושפילען, צוברומען.

און די זעלבע די מאנמארטר, וואס סהאט שוין טויזענדער און טויזענדער טראגישע און פרעהלי־כע ידיעות געבראכט פאריז, האט אין איין אויג־ענבליק א לאז געטון אלע צייטונגס — מאשינען אין פולען גאנג, אלע צייטונגס־רעדער האבען זיך געדרעהט און אלע צוזאמען האבען זיי מיט גרויס צער אנגעזאגט די טראגישע ידיעה.

— זשארעס ערמארדעט! — האבען געקלאנגען אין דער פאריזער אומרוהיגער נאכט די צייטונגס־שרייער — זשארעס ערמארדעט!

פענסטער האבען זיך געעפענט, איינגעשלאפענע ווענען אראפ פון זייערע געלעגערס, מען איז געלאפען פון די טרעפ, געטאפט די ביילאגע מיט פערקלעמטע הערצער געלייענט וועגען דעם הימעל־שרייענדען מארד און שטיל געמורמעלט:

— נישטא מעהר זשארעס!

דער גאנצער יורישער קווארטאל איז געוועהן, געשטארבען ווי א צדיק. א בעשיצער פון אויסלענדער, וואס פאר א ייד האט ראם נישט געקענט זשאן זשארעס?

* * *

און יענער נאכט איז פערוואנדעלט געווארען דער שלאף פון פאריז. אלע האבען מיטגעפיהלט דעם גרויסען פערלוסט. נאך איז געוועהן דער טרויער אויף די מאנמארטר. די נאס האט פערלי־רען דורך זשארעס׳ן איהר פרינץ, איהר שטאלץ, און דער זעלבער שווארצער ברענענדיגער טינט וואס האט געפלאמט און געצונדען אין זשארעס טינטער, האט נאכדעם מספיד געוועהן דעם ער־האבענעם, איידעלען גייסט, וואס האט געלעבט און געקעמפט פאר א בעסערער וועלט.

אין טינט האט די מאנמארטר מספיד געוועהן דעם טראגיש־אומגעקומענעם פרינץ פון טינט.

(פ. ה.).

א לאנגיעהריגער געוועזענער
גערכטס־סעקרעטער
שרייבט אלערליי ביטעס און קלאגעס.
קלויזולעס און זאבעזפיעטשע־ניעס אין אלע שטעדט פון פוילען.
א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער־ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל־ארצט פאר נירן, בלאז און הארן־קראנקייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

Dr. med.
H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

Dr. med.
H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער־שוואכע קראנקהייטען. היי ונג מיט קווארץ־לאמפען (האר־אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאכמ.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציעל ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען. מענער־שוועכע. אלע ארט אנאליזען. בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען
נעמט אן פון 8—2 נ.מ. און פון 5—9 אוו.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען־ און הארץ־קראנקהייטען.
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג־זון.
נעמט אן אין דער היים פון 3—5 נאכמיטאג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערוויען־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט־אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

קלוב פון יודישען פרויען־פערבאנד וו. י. ז. א. פושעיאזד 2
היינט, מיטוואך, דעם 19. ד.ח. 9 אוו. וועט אויף דעם וועכענטליכען טעה אווענד
ד״ר מ. פריליך
האלטען א רעפעראט אויף דאס טעמע:
„ראובני און מולכו אין ליכט פון דער געשיכטע אין דער מאדערנער ליטעראטור".
איינטריט פאר מיטגלידערינס 30 גר., פאר איינגעפיהרטע געסט — 50 גר. 9616

א שטוב מיט א קוך
מיט אלע בעקוועמליכקייטען
זוניגע וואוינונג איז צו פערמיטען.
צו ערפאהרען פראנציסקאנער 30, ביים ווירט.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין רעכטסקאנסולטאציע־ביורא צו ה׳
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זאכאדניא 52) טעל. 79-148
וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי־סענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפע־לאציעס, אדוואלאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אויזשאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג
ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג־אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kosciuszki 27
tel. 51-78
מוח און נערווען־קראנקהייטען און ליפטהילאיגנקם. נעמט אן פון 4—7 אין אוונט

Dr. med.
LAJCHTER
צאהן־כירורג
Chor. szczęk, dziąseł, podniebienia, języka it.p.
przeprowadził się na ZIELONĄ 9
I p. front, tel. 149-66
od 1½–5 po poł.

א וואוינונג
פון 1 שטוב איז פון זאפארט צו פערמיטען. נאוואמיעסקא 21, ביים וואליזקע־מאכער, 3 טער שט., פראנט.

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!
פרוכטבארקייט
פאסצינירענדע דראמע לויט׳ן ווערק פון עמיל זאלא
אין די הויפטראלען:
Gabriel Gabrio i Diana Karenne
נעכסטער פראגראם: „ביים קאמין"
בעריהמטע רוסישע דראמע. :—: אין דער הויפטראלע:
Maksimow, Wiera Chołodnaja i Runicz

קאנקורענץ!
אין ערשטקלאס. דאמען־ און הערן־פריזיר־אנשטאלט
מ. קופקא, פאלודניאווא 12
וענען די פרייזען, צוליב׳ן קריזיס, געווארען פערקלענערט:

דאמען־סאלאן:		הערן־סאלאן:	
שערען דאמען	80 גר.	ראזירען מיט קעלניש־וואסער	40 גר.
שערען שילער	60 גר.	ראזירען און שערען	1 זל.
וואסער־אנדולאציע	1.50 זל.	שערען	70 גר.
אייזן־אנדולאציע	1.— זל.	שערען א יונגעל	50 גר.
וואשען מיט טרוקענען	1.— זל.	קאפ־וואשען	50 גר.
מאניקיר	70 גר.	מאסאזש	50 גר.

שערבען ... ברעטען און ווינספערן אין אלע פארבען צו צוגענגליכע פרייזען. ערשטקלאסיגע בעדינונג! ערשטקלאסיגע בעדינונג!

RADJO REICHER
לאדז, פיעטריקאווער 142, טעל. 115-57
רעטעקטארען פון 9 זל. אן, קאמפלעטע מיט סלוכאווקע און אנטענע פון 29 זל. אן
איינציג־ווירקזאמע אבסארפצירטע עלימינאטארען

ביטשריפטען־ און האנדעלס־בעראטונגס־ביורא
ערטיילט אלערליי אינפארמאציעס און פיהרט
אפערמיטלונגס־אפטיילונג
„OBRONA"
אינהאבער: מאקס בארנשטיין און קאמפ.
לאדז, שענקעוויטשא 15
ערלעדיגט אלערליי ביטעס אין געריכט, אדמיני־סטראציע, סקארב און מיליטער־אינסטאנצען.
בעמערקונג: ספעציעלע וועקסעל־ און שטייער־אפטיילונג, מיטארבייט פון ערשטקלאסיגע פאך־קרעפטען.
די ביורא איז טעטיג פון 9 פריה ביז 7 אין אוונד.

צוליב פאמיליען־אנגעלעגענהייטען
איז פון זאפארט צו פערקויפען שפאט ביליג
6 מארגעס לאנד
מיט 2 געמויערטע וואוין־הייזער
בעשטעהענד פון 26 צימערן, פון וועלכע 10 צימערן זענען זאפארט צו בעוואוינען.
אפפרעגען אין אדמיניסטראציע „נייער פאלקסבלאט" אונטער „שפאט ביליג 16,000" 15134

אבאנעמענטס־פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען פון אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען־פרייז: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . . . . 4 .
אינפארמאציע־שורה: נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . . . 8 .
... דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.